

Beretning fra Statsfrøkontrollen

for det 82. arbejdsår

fra 1. juli 1952 til 30. juni 1953.

Ved Chr. Stahl.

I. Almindelige meddelelser om virksomheden.

Der blev ved Statsfrøkontrollen i året 1/7 1952 til 30/6 1953 undersøgt 55473 prøver, hvilket er 3144 færre end året før, da det samlede antal var 58617. Nedgangen i prøveantallet betød imidlertid ikke en tilsvarende formindskelse af arbejdsmængden, idet der, som det fremgår af senere anførte enkeltheder, blev undersøgt flere græsfrøprøver især af rød svingel og rapgræsarterne, der er særlig sene og besværlige at undersøge. Når hertil kommer, at der de første måneder efter frøhøsten indkom flere prøver end året før og ganske særligt af de lige nævnte meget arbejdskrævende arter, forklarer dette den beklagelige kendsgerning, at Statsfrøkontrollen allerede tidligt på sæsonen kom ret langt bag efter med arbejdet.

Prøver af korn og enkelte frøarter, som er forholdsvis lette at analysere, og som derfor kan behandles af de yngre og mindre trænede medhjælpere, kunne dog hele sæsonen tages i arbejde kort efter prøvernes modtagelse; men for de øvrige arter, som kræver mere indgående kendskab og træning, tiltog ventetiden fra en prøves modtagelse, til den kunne tages i arbejde, til ca. 5 uger sidst i oktober, og til trods for, at overarbejde blev sat ind til behandling af de vanskelige og sene rapgræsprøver, forblev ventetiden ca. en måned til hen mod jul, men straks efter nytår bedredes stillingen, og i begyndelsen af februar var man à jour, så indsendte prøver kunne tages i arbejde straks efter modtagelsen. Undersøgelserne af prøverne under den selvvirkende kontrol og andre prøver til efteranalyse afvikledes i forårsmånederne let inden for de herfor fastsatte frister.

I forårsmånederne blev der til supplerings af et tidligere arbejde på dette område gennemført undersøgelser af bederøfrø til belysning af antallet af frø pr. hoved samt spiringsundersøgelser m. m. Supplerende undersøgelser agtes foretaget i foråret 1954.

I året 1952—53 er der fra Statsfrøkontrollen udsendt de sædvanlige publikationer:

1) Årsberetningen for 1951—52, der er optaget i Tidsskrift for Planteavl 56. bind, side 361—428, og udkom som særtryk i april 1953.

2) »Vejledning ved køb af markfrø« udsendtes 1. september 1952 og indeholdt som sædvanligt Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året og tiårstallene for 1/7 1942 til 30/6 1952.

3) I september 1952 udsendtes oversigterne over analyse-resultaterne under den selvvirkende kontrol.

4) I december 1952 udsendtes »Oversigt over såsædspartier, der i sæsonen 1951—52 er plomberet som såsæd kontrolleret af Statsfrøkontrollen«.

5) Den 17. december 1952 udsendtes til optagelse i fagbladene en meddelelse »Spireevnen af danskavlet frø, undersøgt siden 1. juli 1952«.

Foruden disse periodiske publikationer skal nævnes følgende:

H. C. Bækgaard: Kontrolleret Fremavl af sædekorn og Sædefrø i U.S.A. Rapport fra en studierejse under Marshallplanen i U.S.A. 1951. Udgivet på Udenrigsministeriets Foranstaltning. I Kommission hos Det kongelige danske Landhusholdnings-selskab.

Chr. Stahl: Avl og Forbrug af Markfrø. Ugeskrift for Landmænd 1953, side 99—102.

Statsfrøkontrollen har i beretningsåret haft mange interesserede besøgende både fra ind- og udland. Således har vi som sædvanligt kunnet glæde os ved besøg af forskellige hold studerende fra Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole og af eleverne fra Lyngby Landbrugsskole og fra Osby Lantmannaskole i Skåne.

Den 25. september 1952 besøgte 10 engelske landbrugskon-sulenter Statsfrøkontrollen. De udenlandske gæster, som kom enkeltvis eller i mindre selskaber, kom fra følgende lande: Brasilien, England, Frankrig, Holland, Israel, Japan, New Zealand, Norge, Sverige, Syd-Afrika, Tyskland og U.S.A.

Årets store begivenhed i det internationale samarbejde på frøkontrollens område var dog Den internationale Frøkontrol-associations 10. kongres, som blev afholdt i Dublin i sidste uge af maj 1953. Her mødtes repræsentanter for 21 lande fra alle 5 verdensdele. Fra Danmark deltog Frøkontrolkommissionens formand, professor *Axel Pedersen*, direktør *Stahl*, forsøgsleder *Bækgaard* og Associationens sekretær, frøken *Kaja Sjelby*, samt som observatør for frøhandelen, Dansk Frøhandlerforenings formand, direktør *Axel Hansen*.

Endelig er den internationale forbindelse på frøkontrollens område som sædvanlig plejet gennem udveksling af publikationer, og vi beder herved frøkontrolanstalter og andre institutioner såvel som enkeltpersoner i ind- og udland, der har sendt Statsfrøkontrollen beretninger og afhandlinger, modtage vor bedste tak.

II. Frøkontrolkommissionen og personalet ved Statsfrøkontrollen.

a. Kommissionen.

Under 27/8 1952 genudnævnte Landbrugsministeriet efter indstilling af Frøkontrolkommissionen professor, dr. *C. A. Jørgensen* som medlem af kommissionen i femårsperioden indtil 1. juli 1957, og ved skrivelse af 11/6 1953 genudnævnte ministeriet efter indstilling af havebrugsorganisationerne frøhandler *A. Kraglund* som medlem i samme periode. Ved skrivelse af 27/8 udnævntes efter indstilling af De samvirkende danske Frøavlerforeninger formanden for denne sammenslutning, proprietær *N. V. V. Danielsen*, Borrevang, Højby Sj., som medlem af kommissionen indtil 1/7 1955 i stedet for proprietær *V. Lorentzen*, der afgik ved døden 9/5 1952. Endelig udnævntes ved Landbrugsministeriets skrivelse af 18/2 1953 efter indstilling af De samvirkende danske Landboforeninger gårdejer *Gunnar Hansen*, Arnholm, Horne, som medlem af kommissionen indtil 1/7 1953 i stedet for proprietær *G. Krag Jespersen*, som havde været medlem af Frøkontrolkommissionen siden 9/10 1947, og som på grund af sygdom havde ønsket sig fritaget for hvervet.

Frøkontrolkommissionen består herefter af: Professor *Axel Pedersen* (formand), forstander *J. C. Lunden* (næstformand), proprietær *N. V. V. Danielsen*, direktør *J. Gjelstrup*, direktør *Axel Hansen*, gårdejer *Gunnar Hansen*, professor, dr. *C. A. Jør-*

gensen, frøhandler *A. Kraglund*, direktør *L. Hansen Nygaard* og konsulent *Jørgen M. Pedersen*.

Kommissionens forretningsudvalg består af professor *Åxel Pedersen* og forstander *J. C. Lunden*. Forsøgsleder *H. C. Bækgaard* er kommissionens sekretær under inspektør *Kjærs orlov*.

b. Personalet.

Som underassistent af 1. grad er ansat frøken *Kirsten Holtze Andersen* fra 1. juli 1952.

Som underassistent af 2. grad er ansat frøken *Kirsten Stegmann-Laursen* fra 1. august 1952, frøken *Anni Jensen* fra 1. oktober 1952, fru *Inge Thøfner*, f. *Terp*, fra 1. oktober 1952, fru *Lillian Nielsen*, f. *Nielsen*, fra 1. december 1952, fru *Inge Husum* fra 1. januar 1953, frøken *Ulla Hemper* fra 1. marts 1953 og frøken *Annelise Henriksen* fra 1. marts 1953.

Følgende underassistenter af 2. grad er fratrukket: fru *Kirsten Petersen*, f. *Holm Andersen*, den 31. juli 1952, fru *Ellen Margrethe Jørgensen*, f. *Jensen*, den 31. maj 1953 og fru *Lise Schou-Nielsen*, f. *Hjordt*, den 31. maj 1953.

III. De undersøgte prøver og deres fordeling.

Af de i årets løb undersøgte 55473 prøver er 1088 undersøgt for Statsfrøkontrollens regning.

For 3437 prøver er udstedt internationalt analysebevis og heraf 3070 på orange blanket, der kun anvendes, når det drejer sig om prøver, som Frøkontrollen har udtaget af partier, som straks efter prøveudtagningen er blevet plomberet af Statsfrøkontrollen.

Med hensyn til tidspunktet for prøvernes modtagelse anføres følgende oversigt:

Juli.....	919 prøver	Januar.....	4731 prøver
August.....	6995 »	Februar.....	5875 »
September.....	7661 »	Marts.....	7249 »
Oktober.....	7476 »	April.....	1945 »
November.....	6392 »	Maj.....	783 »
December.....	4009 »	Juni.....	350 »

Samtlige 55473 undersøgte prøver fordeler sig, som følgende opstillinger viser:

A. Landbrugsplanter.

a. Korn.

2592	prøver havre, <i>Avena sativa</i> .
4951	» 2-rd. byg, <i>Hordeum distichum</i> .
2	» 6-rd. byg, <i>Hordeum vulgare</i> .
830	» vinterrug, <i>Secale cereale</i> .
151	» vårrug, <i>Secale cereale</i> .
773	» vinterhvede, <i>Triticum vulgare</i> .
187	» vårhvede, <i>Triticum vulgare</i> .
18	» majs, <i>Zea Mays</i> .
28	» blandsæd.

9532 prøver.

b. Græsser.

1051	prøver timothe, <i>Phleum pratense</i> .
3346	» alm. rajgræs, <i>Lolium perenne</i> .
1184	» ital. rajgræs, <i>Lolium multiflorum</i> .
64	» rajgræs, <i>Lolium sp.</i>
3119	» engsvingel, <i>Festuca pratensis (elatior)</i> .
2246	» rød svingel, <i>Festuca rubra</i> .
130	» stivbl. svingel, <i>Festuca duriuscula</i> .
10	» fåresvingel, <i>Festuca ovina</i> .
1	» strandsvingel, <i>Festuca arundinacea</i> .
2	» svingel, <i>Festuca sp.</i>
171	» agerhejre, <i>Bromus arvensis</i> .
3040	» hundegræs, <i>Dactylis glomerata</i> .
19	» floringræs, <i>Agrostis stolonifera</i> .
3124	» alm. rapgræs, <i>Poa trivialis</i> .
993	» engrapgræs, <i>Poa pratensis</i> .
56	» stortoppet rapgræs, <i>Poa palustris</i> .
1	» lundrapgræs, <i>Poa nemoralis</i> .
42	» rapgræs, <i>Poa sp.</i>
4	» kamgræs, <i>Cynosurus cristatus</i> .
1	» hirse, <i>Panicum sp.</i>
1	» <i>Zoysia japonica</i> .
1	» <i>Agropyrum cristatum</i> .

18606 prøver.

c. *Bælgplanter.*

- 4686 prøver rødkløver, *Trifolium pratense*.
 3742 » hvidkløver, *Trifolium repens*.
 428 » alsikekløver, *Trifolium hybridum*.
 2 » blodkløver, *Trifolium incarnatum*.
 7 » stenkløver, *Melilotus sp.*
 951 » humlesneglebælg, *Medicago lupulina*.
 465 » lucerne, *Medicago sativa*.
 42 » gul rundbælg, *Anthyllis vulneraria*.
 169 » alm. kællingetand, *Lotus corniculatus*.
 46 » serradel, *Ornithopus sativus*.
 462 » foderært, *Pisum arvense*.
 740 » kogezært, *Pisum sativum*.
 153 » markært, *Pisum sp.*
 20 » hestebønne, *Vicia faba*.
 233 » fodervikke, *Vicia sativa*.
 4 » uldhåret vikke, *Vicia villosa*.
 2 » vikke, *Vicia sp.*
 731 » gul lupin, *Lupinus luteus*.
 155 » blå lupin, *Lupinus angustifolius*.
 17 » lupin, *Lupinus sp.*

13055 prøver.

d. *Rodfrugter.*

- 919 prøver runkelroe, *Beta vulgaris*.
 2455 » fodersukkerroe, *Beta vulgaris*.
 821 » sukkerroe, *Beta vulgaris saccharifera*.
 656 » gulerod, *Daucus carota*.
 370 » turnips, *Brassica camp. var. rapifera*.
 998 » kålroe, *Brassica napus var. napobrassica*.
 18 » cikorie, *Cichorium intybus*.

6237 prøver.

e. *Andre planter.*

- 7 prøver hamp, *Cannabis sativa*.
 4 » alm. boghvede, *Fagopyrum sagittatum*.
 15 » spergel, *Spergula sp.*
 7 » valmue, *Papaver somniferum*.
 689 » gul sennep, *Sinapis alba*.
 48 » brun sennep, *Sinapis nigra*.
 1957 » raps, *Brassica napus*.

2727 prøver.

Overført 2727 prøver.

724	»	hør, <i>Linum usitatissimum</i> .
17	»	kommen, <i>Carum carvi</i> .
1	»	tobak, <i>Nicotiana tabacum</i> .
15	»	korsblomstrede.

3484 prøver.

f. *Blandinger.*

1134 prøver.

B. *Havebrugsplanter.*

3235 prøver. (Se side 198 nærmere om fordelingen af disse prøver inden for forskellige arter).

C. *Skovbrugsplanter.*

157 prøver.

D. *Vildtvoksende planter.*

21 prøver.

E. *Botaniske analyser.*

12 prøver.

Som allerede nævnt er det samlede antal prøver 3144 mindre end året før, men der er igen i dette beretningsår sket en stigning i antallet af græsfrøprøver og et fald i antallet af kløverfrøprøver. Arbejdsmæssigt betyder denne forskydning en forøgelse, da græsfrøprøverne er langt senere at analysere end kløverfrøprøverne, og dette forstærkes derved, at det især er de mest arbejdskrævende arter, der er flere prøver af. I alt er græsfrøprøvernes antal forøget med 994, men alene af rød svingel er prøveantallet forøget med 955 og af rapgræsarterne med ca. 1200 i forhold til året før, medens der i beretningsåret har været færre prøver end året før af timothe, rajgræsarterne og engsvingel.

Af bælgplanterne er der i beretningsåret undersøgt 3433 færre prøver end året før. Størst er tilbagegangen for lupiner, hvoraf der har været over 1000 prøver færre; men iøvrigt fordeler nedgangen sig på næsten alle arter af bælgplanter.

Antallet af prøver af rodfrugtfrø er gået frem med 615 prøver. Alene for fodersukkerroefrø er fremgangen 656 prøver, medens turnips er gået tilbage med 76 prøver, og de andre arter af rodfrugter har holdt sig nogenlunde uforandret. For andre plantearter er prøveantallet af gul sennep og hør gået henholdsvis 999 og 852 tilbage, medens antallet af rapsprøver er forøget med 446. For gruppen taget under eet er tilbagegangen 1389 prøver.

Med de i årets løb indkomne prøver blev foretaget følgende analyser:

15744	fuldstændige analyser til garantibrug.
16952	» » » vejledning.
1696	renhedsbestemmelser til garantibrug.
2155	» » » vejledning.
4546	spiringsbestemmelser til garantibrug.
6148	» » » vejledning.
5413	undersøgelser for vandindhold.
2819	andre undersøgelser.

55473 prøver.

I alt er der foretaget følgende antal enkeltundersøgelser:

53840	renhedsbestemmelser.
43390	spiringsbestemmelser.
4707	kornvægtsbestemmelser.
6089	vandindholdsbestemmelser.
15525	bestemmelser af fremmed frø eller ukrudt.
51	silkebestemmelser.
38	bestemmelser af indhold af skræppe.
16	avlstedbestemmelser.
4327	sortsbestemmelser.
15618	udsåninger i kontrolmarker og forsøgshave.
4220	mikroskopiske undersøgelser.
341	andre undersøgelser.

148162 enkeltundersøgelser.

I denne oversigt er hver garantianalyse for renhedsbestemmelse regnet for 2 enkeltundersøgelser, fordi der ved garantiundersøgelse behandles 2 portioner af den for vedkommende art fastlagte størrelse. Ved angivelse af udsåninger i kontrolmarkerne er der regnet med antallet af parceller.

Antallet af enkeltundersøgelser er 1382 mindre end året før. Tilbagegangen falder især på spirings- og vandindholdsbestemmelser. Derimod er der udført 444 flere bestemmelser af fremmed frø eller ukrudt end året før. Herunder falder de meget arbejdskrævende undersøgelser for kvik i græsfrø. Antallet af mikroskopiske undersøgelser er forøget med 1178, hvilket hænger sammen med det store antal rapgræsprøver, der er undersøgt.

IV. Gennemsnitstallene for mark- og havefrø.

I tabellerne 1 og 2 er anført Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for de vigtigste arter af markfrø samt for korn. Tabel 1 indeholder gennemsnitstallene for tiåret 1943—1953, og tabel 2 tallene for det sidst forløbne år $\frac{1}{7}$ 1952 til $\frac{30}{100}$ 1953. I tabel 3 findes gennemsnitstal for spireevnen af en række havefrøarter såvel for tiåret 1943—53 som for året 1952—53.

Når man i forbindelse med Statsfrøkontrollens erstatningsregler benytter udtrykkene »normal renhed« og »normal spireevne« eller lignende, forstås i tiden fra 1. september 1953 til 31. august 1954 de i tabel 1 anførte tal for markfrø og korn og de i kolonne 5 og 6 i tabel 3 anførte tal for havefrø. Ved udtrykket »årets normale renhed eller spireevne« forstås gennemsnitstallene for det pågældende beretningsår.

Ved beregning af gennemsnitstallene for alle arter af markfrø er kun medregnet prøver af frø, som er solgt til forbrug. Gennemsnitstallene er altså udtryk for kvaliteten af færdigrenset frø, således som dette er leveret forbrugerne til såning.

For frø af runkelroer, fodersukkerroer og sukkerroer er kornvægten beregnet på grundlag af de samme prøver, som er benyttet ved beregning af de øvrige forhold, idet der, når spireevnen for disse frøarter skal undersøges, altid tillige foretages en kornvægtsbestemmelse. For alle andre frøarter bestemmes kornvægten kun, når det forlanges, og dette sker i de senere år så sjældent, at man savner grundlag for en nogenlunde sikker angivelse af kornvægten, hvorfor tallene for dette forhold er udeladt.

»Spirehastigheden« udtrykkes ved det procentantal frø, der er spirede i ca. en trediedel af hele den tid, der medgår til spiringsundersøgelsen af den pågældende art.

Tabel 1.
 Statsfrøkontrollens gennemsnitstal ^{1/7} 1943—^{30/6} 1953.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk	2495	1.82	98.0	1.84	0.29	0.32	71.1	76.0 + 9.8	79.8
do. tidlig, udenlandsk	337	—	98.1	1.02	0.43	0.47	75.0	81.4 + 5.8	82.7
do. halvsildig, dansk	4210	1.78	98.1	1.37	0.30	0.35	77.9	81.3 + 7.6	83.5
Hvidkløver, dansk	2947	0.78	97.7	1.37	0.42	0.63	72.1	78.0 + 14.2	80.8
do. vild engelsk, dansk avl.	968	0.66	97.8	1.15	0.50	0.57	60.6	73.0 + 19.3	77.7
Alsikekløver, dansk	922	0.72	97.4	1.16	1.10	0.87	70.4	73.8 + 13.2	76.2
Humlesneglebælg, dansk	2285	1.78	99.1	0.41	0.19	0.33	68.8	80.0 + 8.1	82.0
Lucerne, europæisk	1489	1.79	98.1	0.91	0.68	0.28	67.3	73.1 + 8.3	79.9
do. Grimm, amerik. og canad.	447	—	99.0	0.44	0.25	0.36	66.2	73.8 + 13.7	86.6
do. dansk	167	—	97.4	1.22	1.07	0.34	44.2	58.3 + 19.5	75.8
Gul rundbælg, dansk	151	2.40	94.7	1.71	2.89	0.71	66.9	71.3 + 9.9	70.6
Alm. kællingetand, dansk	210	1.15	97.9	0.59	0.35	0.62	47.7	64.4 + 20.3	69.6
do. udenlandsk	462	1.23	97.9	0.47	1.08	0.54	47.5	65.1 + 11.6	67.6
Timothe	2024	0.43	98.7	0.74	0.24	0.31	89.2	91.1	89.9
Alm. rajgræs, tidlig	2007	1.98	97.0	2.69	0.24	0.07	95.0	96.0	93.1
do. sildig	2642		95.3	3.33	0.23	0.13	92.8	94.2	90.2
Ital. rajgræs	1613	2.43	98.5	1.33	0.12	0.05	95.0	96.1	94.7
Engsvingel	2061	2.11	96.5	2.86	0.49	0.15	89.8	92.7	89.5
Rød svingel	433	1.24	91.2	7.16	1.48	0.18	86.0	92.5	84.4
Stivbl. svingel	72	—	91.0	7.30	1.01	0.18	78.1	88.7	80.7
Agerhejre	865	2.43	97.4	2.13	0.32	0.16	92.2	93.1	90.7
Hundegræs	1747	1.13	90.3	9.05	0.62	0.08	86.9	94.2	85.1
Engrævehale	32	—	60.4	36.29	2.36	0.93	47.0	57.3	34.6
Alm. rapgræs	662	0.20	91.4	7.98	0.07	0.59	85.7	88.5	80.9
Engrapgræs	448	0.80	88.2	11.25	0.14	0.40	84.0	92.3	81.3
Stortoppet rapgræs	34	0.18	91.7	7.51	0.28	0.51	76.1	89.0	81.6
Runkelroe, barres st.	3056	18.4	98.6		1.39		79.5	82.2	81.0
Fodersukkerroe	5922	16.4	98.5		1.49		82.9	85.1	83.8
Sukkerroe	1448	16.2	98.5		1.46		84.3	86.3	85.0
Gulerod	1210	1.11	95.3		4.36	0.89	60.8	66.1	63.0
Turnips	1393	—	99.0		0.98		88.0	94.2	93.3
Kålroe	3634	2.79	99.3		0.70		88.4	94.2	93.5
Havre	20164 ³⁾	—	99.8		0.16		95.3	97.0	96.3
2-rd. byg	27355 ³⁾	—	99.7		0.34		97.6	98.2	97.9
Vinterrug	4969 ³⁾	—	98.9		1.10		95.2	95.9	94.8
Vårug	707 ³⁾	—	99.7		0.27		90.8	92.1	91.8
Vinterhvede	5153 ³⁾	—	99.6		0.36		94.8	97.7	97.3
Vårhvede	729 ³⁾	—	99.9		0.09		88.7	92.4	92.3

¹⁾, ²⁾ og ³⁾ se fodnoten side 196.

Tabel 2.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1952—³⁰/₆ 1953.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk	269		98.6	0.90	0.25	0.22	68.0	73.4+ 9.1	76.9
do. , halvsvldig, dansk	472		98.5	0.77	0.42	0.33	73.9	77.9+ 9.8	81.6
Hvidkløver, dansk	386		98.2	0.69	0.39	0.71	67.0	72.5+ 18.9	77.4
do. vild engelsk, dansk avl	94		98.5	0.57	0.37	0.59	60.2	69.1+ 22.6	75.5
Alsikekløver, dansk	105		97.9	0.80	1.00	0.28	62.7	66.5+ 16.5	70.5
Humlesneglebæg, dansk	195		99.2	0.19	0.20	0.40	68.1	77.2+ 11.8	80.5
do. engelsk og dansk/engelsk	27		99.3	0.29	0.19	0.13	73.4	86.5+ 3.4	87.0
Lucerne, fransk og dansk/fransk	208		99.6	0.12	0.25	0.08	62.4	69.8+ 13.9	82.9
do. , frankisk	31		98.9	0.60	0.23	0.80	56.2	67.5+ 15.6	82.2
Gul rundbæg, dansk	13		96.2	0.85	2.32	0.60	58.9	65.3+ 13.6	67.1
Alm. kællingetand, dansk	26		97.9	0.56	0.94	0.65	37.3	60.5+ 19.9	65.7
do. udenlandsk	41		98.4	0.17	1.23	0.21	52.2	69.1+ 9.6	71.1
Timothe, dansk	216		99.1	0.53	0.15	0.24	87.6	89.6	88.8
Alm. rajgræs, tidlig, dansk	165		97.4	2.39	0.13	0.06	94.6	95.2	92.7
do. , sildig, dansk	325		96.1	3.62	0.19	0.07	90.5	91.3	88.2
Italiensk rajgræs, dansk	155		98.6	1.24	0.08	0.04	94.3	95.3	94.0
Engsvingel dansk	264		96.3	2.84	0.65	0.24	88.2	90.5	87.2
Rød svingel, dansk	37		91.4	6.55	1.33	0.35	82.9	91.6	83.7
Agerhejre, dansk	86		96.6	2.77	0.47	0.12	90.7	91.4	88.3
Hundegræs, dansk	191		90.2	9.11	0.62	0.05	85.3	92.7	83.6
Alm. rapgræs, dansk	56		92.0	7.42	0.11	0.51	84.3	87.6	80.6
Engrapgræs dansk	80		89.3	10.26	0.12	0.28	72.3	90.1	80.5
Runkelroe, barres st., dansk	281	19.2	99.0		1.02		77.1	80.4	79.6
Fodersukkerroe, dansk	794	16.5	98.3		1.71		79.3	81.3	79.9
Sukkerroe, dansk	159	16.5	98.5		1.51		80.5	83.0	81.8
Gulerod, dansk	114		97.3		2.31	0.42	55.7	61.2	59.5
Turnips, dansk	147		99.6		0.42		87.5	93.7	93.3
Kålroe, dansk	456		99.6		0.39		86.8	93.4	93.0
Havre	2057 ³⁾		99.9		0.09		95.7	97.9	97.3
2-rd. byg	3580 ³⁾		99.9		0.10		97.4	98.1	98.0
Vinterrug	592 ³⁾		99.9		0.11		93.9	94.6	94.5
Vårrug	130 ³⁾		99.7		0.39		92.2	93.3	93.0
Vinterhvede	493 ³⁾		99.9		0.13		91.2	96.9	96.8
Vårhvede	147 ³⁾		99.9		0.07		85.7	89.5	89.4

¹⁾, ²⁾ og ³⁾ se fodnoten side 197.

Tabel 1 (fortsat).
 Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1943—³⁰/6 1953.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært	1972	—	98.3	1.75			—	—	—
Kogearst.	922	—	98.3	1.17			—	—	—
Hestebønne	124	—	98.2	1.80			76.5	87.0+ 0.4	85.5
Gul lupin	1963	—	98.8	1.13			62.2	75.4+ 1.7	75.1
Blå lupin	208	—	99.7	0.34			75.3	79.4+ 0.5	79.4
Serradel	357	—	97.5	1.15	0.28	1.08	62.3	78.1+ —	76.1
Fodervikke, dansk	880	—	98.2	1.17	0.59	0.02	84.6	88.3+ 0.1	86.7
do. dansk/udenlandsk	333	—	98.4	0.68	0.80	0.13	88.5	91.4+ 0.1	89.9
Spergel	140	—	99.0	0.80	0.04	0.21	81.9	89.1	88.2
Gul sennep	602	—	99.6	0.32	0.01	0.10	90.1	91.8	91.4
Fodermarvkål	76	—	99.3	0.71		0.02	83.2	89.6	89.0

1) Hvor der i denne rubrik er to tal, er det sidste »hårde frø«.

2) Ved denne beregning er i spiringsprocenten medregnet: »alle hårde frø hos lucerne, halvdelen hos rødkløver og tredjedelen hos alle andre arter af bælgplanter«.

3) Ikke alle prøver undersøgt for renhed.

Af kornarterne vil der normalt til frøkontrollen kun blive indsendt prøver af rensede varer, og man medtager derfor ved beregningen af gennemsnitstallene alle resultater, dog med følgende undtagelse: For spireevne udskydes ved beregningen de prøver, hvis resultater ligger lige så langt under tiårsgennemsnittet, som dette ligger under 100. Der udskydes dog i intet tilfælde over 10 pct. af samtlige resultater.

Ved beregning af gennemsnitsspireevnen for havefrø, som er meddelt i tabel 3, benyttes ligesom for korn alle foreliggende prøver, idet man dog udelader de laveste resultater for hver art efter tilsvarende princip som for korn.

Da det er et meget lille antal prøver af havefrø, som undersøges for renhed, er der ikke tilstrækkeligt grundlag til beregning af gennemsnitstal herfor.

Også en del af tallene for spireevne af havefrø hviler, som det ses af tabellens første rubrik, på så svagt grundlag, at de som udtryk for artens normale spireevne må tages med et vist forbehold.

Tabel 2 (fortsat).
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1952—30/6 1953.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært.....	213		99.5	0.50			81.7	88.4 + 1.4	88.5
Kogært.....	78		99.7	0.27			83.8	86.4 + 0	86.1
Hestebønne.....	13		99.0	0.98			71.7	83.5 + 0	82.7
Gul lupin.....	32		99.5	0.49			46.7	60.5 + 4.1	61.6
Blå lupin.....	28		99.8	0.25			70.8	75.4 + 0.2	75.3
Serradel, udenlandsk.....	19		98.6	0.65	0.13	0.65	67.8	80.5 + 0.1	79.4
Fodervikke, dansk.....	41		99.2	0.25	0.60	—	80.8	87.7 + 0.2	87.1
do. udenl. og dansk/udenl.	84		98.9	0.80	0.08	0.19	91.8	93.8 + 0.1	92.8
Spergel.....	9		99.8	0.80	0.02	0.08	92.9	94.3	94.1
Gul sennep.....	51		99.9	0.06	0.01	0.08	90.2	92.1	92.0
Fodermarvkål.....	13		99.2	0.88		0.01	80.1	86.4	85.7

¹⁾ Hvor der i denne rubrik er to tal, er det sidste »hårde frø«.

²⁾ Ved denne beregning er i spiringsprocenten medregnet: »alle hårde frø hos lucerne, halvdelen hos rødkløver og tredjedelen hos alle andre arter af bælgplanter«.

³⁾ Ikke alle prøver undersøgt for renhed.

V. Angreb af skadedyr og mikroorganismer.

Ved prøvernes undersøgelse for renhed er der gjort notater om forekomsten af brandkorn og forskellige andre sygdomssymptomer, der kan erkendes ved en umiddelbar besigtigelse. Ligeledes er det noteret, når prøverne har indeholdt visse skadedyr.

De nedenfor givne meddelelser omfatter dog kun prøver af rensede frø, således som det udbydes direkte til udsæd, idet man anser det for at være af mindre interesse, hvad prøver af råvarer eller af andet frø, der ikke er rensede færdigt, indeholder af disse ting.

Sklerotier af kløverens bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) eller af kløverens trådkølle (*Typhula trifolii*) er fundet i en del af de undersøgte kløverfrøprøver. Nogen talmæssig opgørelse er ikke foretaget.

Tabel 3.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for havefrøprøver.

Frøart	Gennemsnitstallene for ¹ /7/1952— ³⁰ /6/1953			Gennemsnitstallene for ¹ /7/1943— ³⁰ /6/1953		
	Antal under- segte prøver	pct. spire- hastighed	pct. spireevne	Antal under- segte prøver	pct. spire- hastighed	pct. spireevne
	1	2	3	4	5	6
Løg.....	55	62.2	75.0	867	59.8	71.2
Purløg.....	19	69.3	77.7	95	68.8	76.5
Porre.....	25	69.8	79.0	605	58.5	74.0
Rødbede.....	76	76.2	78.0 ¹⁾	1157	71.9	74.7 ²⁾
Bladbede.....	10	87.4	89.5 ³⁾	47	81.7	84.7 ⁴⁾
Spinat.....	317	88.5	91.4	5024	79.3	88.2
Hvidkål.....	327	82.2	87.4	2942	78.5	85.7
Rødkål.....	78	85.9	90.1	770	78.6	84.7
Spidskål.....	34	83.4	88.4	358	76.0	83.1
Savoykål.....	47	86.6	91.2	536	83.3	89.1
Rosenkål.....	47	78.6	85.4	436	77.4	85.8
Grønkål.....	46	79.2	85.2	507	76.5	83.6
Blomkål.....	368	79.5	85.2	3165	80.6	84.5
Knudekål.....	52	86.8	90.4	393	86.4	91.1
Ræddike.....	17	75.0	85.7	105	72.4	82.4
Radis.....	91	71.7	77.8	1744	73.0	78.3
Haveært.....	122	—	90.5	—	—	—
Bønne.....	69	64.4	71.2	1645	77.9	82.3
Agurk.....	52	85.9	87.2	1270	83.8	86.2
Græskar.....	18	81.8	83.6	116	73.1	74.6
Selleri.....	37	43.8	69.3	458	59.3	73.0
Persille.....	53	54.4	68.7	604	57.8	68.7
Tomat.....	36	79.9	88.3	307	75.6	89.8
Salat.....	32	71.5	78.8	562	79.6	84.1
Timian.....	11	52.6	69.3	72	45.8	64.5
Pastinak.....	4	33.8	66.3	47	34.9	74.7
Karse.....	5	84.0	91.6	106	76.7	87.0
Kørvel.....	16	62.6	72.8	226	72.3	81.9
Dild.....	8	40.4	65.4	148	52.7	65.7
Asparges.....	7	62.0	75.8	61	55.6	72.3
Skorzonerrod.....	62	54.5	86.8	384	51.1	84.8

1) Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 12,9 g.

2) Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 11,9 g.

3) Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 17,8 g.

4) Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 16,6 g.

Hejrebrand (Ustilago bromivora) er fundet i 19 af 88 prøver agerhejre.

Aksbakteriose i hundegræs (*Erwinia Rathayi*) er fundet i 35 af 194 prøver hundegræs.

Dværg-rundorm eller »Ål« er fundet i 41 af 194 prøver hundegræs og i 3 af 6 prøver stivbl. svingel.

Galmider (*Eriophyes sp.*) er fundet i 1 af 88 prøver agerhejre.

VI. Statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol.

Som nævnt i årsberetningen i fjor har et af Frøkontrolkommissionen nedsat udvalg gennemgået overenskomsten om den selvvirkende kontrol, som i den reviderede skikkelse har været gældende for det beretningsår, der skal omtales her.

Det er dog kun mindre ændringer, det drejer sig om. Følgende skal nævnes:

1) Overenskomstens bestemmelse om visse undtagelser er ændret, således at »enkornet« (tilslebet) bederoefrø ikke falder ind under kontrollen.

2) Erstatningsbeløb på under 1 krone bortfalder.

3) For firmaer, der leverer frøet til den enkelte forbruger gennem en forhandler, kan udsendelse af analyseoversigten ske gennem forhandleren og begrænses til de forbrugere, der har fået frø, for hvilket der er erstatningspligt, samt andre forbrugere, der fremsætter ønske om at få oversigten.

Bortset fra disse småændringer gennemføres kontrollen fortsat efter de regler, som i deres helhed er gengivet i årsberetningen for 1940—41 (Tidsskrift for Planteavl, 46. bind, side 573—580).

I store træk er kontrollens arbejdsmåde som meddelt i det følgende:

Kontrollen omfatter alt markfrø, altså kløver- og græsfrø og blandinger heraf samt roefrø og frø af grønfoder-, grøngødnings- og handelsplanter.

De kontrollerede firmaer skal på visse mindre væsentlige undtagelser nær stille alt markfrø, de til og med 7. april sælger til landmænd og købmænd, under kontrollen. Engrossalget og salg af stamfrø er ikke under kontrollen.

Firmaerne skal yde garanti for renhed og spireevne for alt kontrolleret frø. Endvidere skal der garanteres med hensyn til ukrudtsindhold undtagen for følgende grupper og arter, i hvilke

der kun yderst sjældent forekommer nævneværdige mængder af ukrudtsfrø: bede, kålroe, turnips, ært, hestebønne, lupin, majs og solsikke.

Prøver til kontrol af, om de givne garantier er overholdt, fremskaffes derved, at Statsfrøkontrollens prøveudtagere, i den tid frøfirmaerne udvejer frø, kommer uanmeldt på lagrene, så ofte de finder det nødvendigt, og udtager prøver af de leveringer, som er afvejet til køberne. Efter prøveudtagningen plomberes den pågældende levering med Statsfrøkontrollens plombe, og under denne anbringes en mærkeseddel, på hvilken køberen underrettes om grunden til, at leveringen er plomberet af Statsfrøkontrollen.

På denne måde fremskaffer og undersøger Statsfrøkontrollen et passende antal prøver af hvert parti. Svarer gennemsnittet af de konstaterede analyseresultater ikke til, hvad der er garanteret, skal det kontrollerede firma yde erstatning ikke blot til de købere, af hvis leveringer der er taget prøver, men til alle købere af det pågældende parti. Erstatning for mangler ved spireevnen beregnes efter den stigende skala (formel B i Statsfrøkontrollens erstatningsregler), hvorved erstatningen, når der er tale om væsentlige mangler, kan blive ret stor, endog flere gange frøets pris.

For at underrette køberne om, hvorledes kontrollen er forløbet, udarbejder Statsfrøkontrollen for hvert kontrolleret firma en oversigt over resultaterne af de foretagne undersøgelser. På disse oversigter, der af de kontrollerede firmaer skal sendes til alle deres købere af frø med den undtagelse, som foran under ændringerne er nævnt som punkt 3, angives det, hvilke partier der ikke har svaret til garantien, således at der skal ydes erstatning, samt hvor mange pct. af prisen for det pågældende parti erstatningen andrager. Endvidere indeholder oversigterne en sammenligning mellem hvert kontrolleret parti og Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året for den pågældende frøart, således at køberne bliver underrettet om, hvorledes det frø, de har fået, har svaret til årets gennemsnitskvalitet.

Kontrollen har i beretningsåret omfattet de 28 firmaer, som er nævnt i tabel 4, side 202. Følgende 3 firmaer, som i en årække har været under kontrollen, er udtrådt af denne:

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.
Djurslands Frøavls-Kompagni A/S, Grenaa.
Odder Frøkontor A/S, Odder.

Kontrollens omfang er som følge heraf reduceret stærkt i forhold til omfanget i de nærmest foregående år. I det følgende skal der gives et sammendrag af resultaterne af leveringerne under den selvvirkende kontrol i foråret 1953. Der er undersøgt i alt 4370 prøver, udtaget af 1401 partier, medens der i 1952 blev undersøgt 4646 prøver af 1369 partier fra de samme firmaer og 6866 prøver af 1808 partier fra samtlige firmaer, som i fjor var under kontrol. Der er i 1953 kontrolleret i alt 4 535 789 kg frø, der er nærmere omtalt og specificeret side 207.

Tabel 4, der omfatter alt markfrø undtagen frøblandinger, giver en oversigt over, hvorledes de forskellige firmaers leveringer har svaret dels til garantitallene, dels til årets gennemsnitstal.

I rubrik 1 er opført, hvor mange prøver der er undersøgt for hvert firma, og som det ses af denne rubrik, er firmaerne i tabellen ordnede efter antallet af undersøgte prøver; men prøveantallet kan ikke tages som et mål for firmaernes salg af frø, idet prøvernes antal mere må rette sig efter antallet af partier, firmaet udbyder, end efter frømængden.

Tallene i rubrik 2 angiver, hvor mange pct. af leveringerne firmaet har erstatningspligt for, fordi enten renhed eller spireevne ikke inden for de gældende latituder har svaret til garantien.

Det vil ses, at 13 firmaer er helt fri for erstatningspligt for mangler ved renhed eller spireevne. For 4 andre firmaer berører erstatningspligten mindre end 1 pct. af leveringerne, medens de øvrige 11 firmaer har erstatningspligt for fra 1,55 til 6,67 pct. af deres leveringer.

Da de kontrollerede firmaer kan ansætte garantitallene for det frø, de udbyder, ganske som de vil, er erstatningspligten imidlertid intet mål for, hvilke kvaliteter der er leveret. For at få et udtryk herfor, må man sætte de leverede kvaliteter i forhold til en fast målestok. Som sådan målestok benyttes i henhold til overenskomsten om den selvvirkende kontrol Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året, og i rubrik 3 er anført, hvor mange pct. af hvert firmas salg der ikke inden for de gældende latituder har svaret til disse gennemsnitstal.

De oplysninger, tallene i de to rubrikker giver, supplerer hinanden. Har et firma ifølge rubrik 2 ingen eller næsten ingen erstatningspligt, men rubrik 3 viser, at en meget stor del af leveringerne ikke har svaret til årets gennemsnit, fremgår det heraf, at det fine resultat i rubrik 2 er opnået ved, at garanti-

Tabel 4. Oversigt over, hvorledes de undersøgte prøver til de garanterede tal og til gennemsnitstallene for

De kontrollerede forretninger	Antal undersøgte prøver	For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har renheden eller spireevnen for nedennævnte antal kg ikke svaret til	
		garantien	årets gennemsnitstal
	1	2	3
Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens . .	298	0	0.5
A/S Frøcontoret, Kolding	256	0.12	7.4
Fr. Dreyer A/S, Aarhus	252	0	17.0
A/S Det jydsk Frøavlskompagni, Randers	241	4.07	4.5
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing Mors	188	2.53	19.0
N. C. Kraglund, Hjørring	184	5.13	6.1
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	178	0	6.4
Jydsk Markfrøkontor A/S, Randers	168	0	0.9
Syd-Stevns & Herfølge Frøhandel, Herfølge . .	157	0	4.4
M. Jørgensens Markfrøforretn. A/S, Grejsdalen	155	0	3.8
A/S Sønderjydsk Frøforsyning, Aabenraa . . .	149	0	9.4
Sydfyns Frøavl A/S, Svendborg	140	0	5.5
Langelands Frøavls-Kompagni A/S, Rudkøbing	137	1.55	2.4
Nordjydsk Frøkompagni, Hjørring	135	2.39	4.2
Anton Nielsens Frøavl & Frøeksport, Alminde .	127	0	12.8
Ølandenes Frø-Kontor A/S, Rudkøbing	113	0	0.8
Det sjæll. Frøavlskompagni A/S, Kalundborg .	106	0.55	2.8
Sukkerfabriken, Nykøbing Lmt., Nykøbing F.	97	0	0
Alsisk Frøavl A/S, Sønderborg	88	0.18	0
Johs. Steffensens Frøhandel, Holstebro	83	0	2.6
A/S Dansk Frøhandel, København, Valby . . .	74	0	1.5
Frøgaarden, Aalborg	74	1.82	4.2
I. C. Helm-Petersens Frøavl A/S, Aarhus	72	5.46	11.9
Oluf Thielst, Haderslev	69	6.67	17.7
A/S Holbæk Frøkompagni, Holbæk	68	5.68	5.7
Dybro Jørgensen A/S, Sindal	59	2.48	1.4
Markfrøkontoret v. A/S R. Th. Genefke, Hobro	52	0.72	1.4
Sydjydsk Frø- & Handelskompagni A/S, Vejlen	48	4.76	5.5
I alt 1952—53	3768	1.88	6.4
I alt forrige år (1951—52)	4036	0.71	4.0

af de kontrollerede forretningers leveringer har svaret
1952—53 for renhed, spireevne og ukrudtsindhold.

For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har der i de leveringer, der		For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret af de arter, for hvilke der skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold ,			
medfører erstatningspligt (rubrik 2)	er ringere end årets gennemsnit (rubrik 3)	har der i de leveringer,			
		har nedennævnte antal kg haft for højt indhold af ukrudt i forhold til		der medfører erstatningspligt (rubrik 6)	hvis ukrudtsindhold er højere end årets gennemsnitstal (rubrik 7)
manglet nedennævnte antal kg rent spiredygtigt frø i forhold til		været nedennævnte antal kg ukrudt for meget i forhold til			
garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal
4	5	6	7	8	9
0	0.038	0	0.4	0	0.0016
0.008	0.531	0	7.0	0	0.0191
0	1.414	0	0	0	0
0.204	0.329	0	1.1	0	0.0048
0.101	0.952	0	0.2	0	0.0009
0.380	0.335	0.36	0.6	0.0017	0.0027
0	0.715	0	10.9	0	0.0338
0	0.065	0	1.1	0	0.0031
0	0.612	0.004	2.1	0.00002	0.0078
0	0.345	0	0	0	0
0	1.275	0	1.1	0	0.0033
0	0.830	0	0	0	0
0.098	0.194	0	5.6	0	0.0180
0.119	0.448	0	0	0	0
0	1.074	0	16.7	0	0.0599
0	0.026	0	0	0	0
0.074	0.249	0	0.4	0	0.0013
0	0	0	0	0	0
0.010	0	0	0	0	0
0	0.233	0	1.9	0	0.0095
0	0.045	0	3.7	0	0.0089
0.118	0.276	0	0.8	0	0.0043
0.573	1.507	0	9.0	0	0.0262
0.580	1.630	0	0	0	0
0.496	0.681	0	5.9	0	0.0205
0.042	0.197	0	0.05	0	0.0001
0.102	0.244	0	1.1	0	0.0029
0.368	0.547	0	0	0	0
0.076	0.552	0.02	2.3	0.0001	0.0075
0.069	0.423	0.04	1.1	0.0003	0.0045

tallene har været lave og ikke ved, at leveringerne har været af særlig fin kvalitet.

Tabellen viser flere eksempler på firmaer, hvis leveringer alle eller næsten alle har svaret til garantien, men for en stor dels vedkommende ikke har svaret til årets gennemsnitstal. På den anden side viser tabellen også eksempler på firmaer, der har små tal i rubrik 3 og altså har leveret næsten alt frø svarende til årets gennemsnitskvalitet eller bedre end denne. Såfremt sådanne firmaer alligevel står med ret store tal i rubrik 2 og altså har haft erstatningspligt for en relativt stor del af leveringerne, må dette skyldes, at garantitallene har været forholdsvist høje.

Af tallene i rubrik 2 fremgår det ikke, hvor meget renheden eller spireevnen har været for lav. Ethvert kg, der har været erstatningspligt for, har, hvad enten partiet har manglet lidt eller meget i at svare til garantien, haft samme indflydelse på beregningen af de i rubrik 2 anførte tal. Har et firma haft et stort parti med en ganske lille mangel i forhold til garantital eller gennemsnitstal, vil dette bevirke, at firmaet kommer til at stå ugunstigt i rubrik 2 eller 3, hvorimod et lille parti kun får ringe indflydelse på tallene i disse rubrikker, selv om det har udvist meget store mangler.

Et bedre mål for manglerne med hensyn til renhed og spireevne har man i den vægtmængde af rent spiredygtigt frø, som er leveret for lidt i de erstatningspligtige leveringer. Denne størrelse er beregnet for hvert firma og i rubrik 4 angivet i pct. af den leverede frømængde. På tilsvarende måde har man i rubrik 5 angivet, hvor meget rent spiredygtigt frø der, målt med årets gennemsnitstal, har været for lidt i de leveringer, der ikke har svaret til disse gennemsnitstal. Tallene i rubrikkerne 4 og 5 supplerer altså på lignende måde hinanden som omtalt for rubrikkerne 2 og 3.

Rubrikkerne 6, 7, 8 og 9 angår ukrudtsindhold i leveringerne. Da der ikke under den selvvirkende kontrol skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold i frø af bede, kålroe, turnips, ært, hestebønne, lupin, majs og solsikke, er disse arter ikke medregnet i rubrikkerne 6—9, der altså omfatter græs-, kløver- og gulerodsfrø samt frø af andre markfrøarter, for så vidt de ikke er undtaget i henhold til det lige anførte.

I rubrik 6 er angivet, hvor mange pct. af den leverede frømængde der er blevet erstatningspligt for på grund af for højt

ukrudtsindhold i forhold til garantien, og i rubrik 7 er meddelt, hvor mange pct. af leveringerne der havde for højt ukrudtsindhold i forhold til årets gennemsnit. Tallene i disse to rubrikker bør altså sammenholdes på lignende måde som omtalt for rubrik 2 og 3.

Rubrik 6 viser, at så godt som alle firmaer fuldt ud har overholdt deres garantier med hensyn til ukrudtsindholdet; men af rubrik 7 fremgår det, at 4 af de firmaer, som fuldt ud har svaret til deres garantier, har leveret betydelige mængder frø, som ikke svarede til årets gennemsnit.

Endelig har man udregnet og i rubrik 8 angivet, hvor mange kg ukrudtsfrø der pr. 100 kg leveret frø fandtes mere end garanteret i de leveringer, for hvilke der er erstatningspligt for ukrudt, og i rubrik 9 er på tilsvarende måde angivet, hvor meget ukrudtsfrø der i de leveringer, som ikke svarede til gennemsnittet for året, er for meget i forhold til dette gennemsnit.

I tabellens næstnederste linie har man for alle de forhold, der omtales i tabellen, anført de pågældende værdier under eet for alle firmaer, og i den nederste linie er de tilsvarende tal for 1951—52 for de samme firmaer anført.

Ialt er der af de frøarter, tabel 4 omfatter, kontrolleret 3 527 889 kg, hvoraf 45 098 kg eller 1,28 pct. medfører erstatningspligt for mangler ved renhed eller spireevne, men 226 346 kg eller 6,4 pct. har ikke inden for latituderne svaret til årets gennemsnit. De frøarter, der kontrolleres for ukrudtsindhold, udgør i alt 2 109 604 kg, hvoraf kun 343 kg medfører erstatningspligt for ukrudtsindhold; men 49 081 kg eller 2,3 pct. af leveringerne har haft højere ukrudtsindhold, end hvad der inden for latituden svarer til årets gennemsnit.

Syd-Stevns & Herfølge Frøhandel, Herfølge, har solgt 2 partier rødkløverfrø, for hvilke der var garanteret »skræppefri«. Begge partier opfyldte garantien.

21 af de firmaer, hvis salg har været underkastet den selv-virkende kontrol, har solgt større eller mindre mængder af blandinger af græs- og kløverfrø — i alt 797 393 kg.

Ved salg af frøblandinger skal det opgives, hvor mange procent de indeholder af hver enkelt frøart. Spireevnen samt avlsland, sort og stamme skal opgives for hver art, der indgår i blandingen. Endvidere opgives den samlede renheds- og ukrudtsprocent for blandingen.

Blandingsforholdet kontrolleres ved almindelig renheds-

Tabel 5. Undersøgelser af frøblandinger.

De kontrollerede forretninger	Antal undersøgte prøver	Antal partier under kontrol	Mængden af solgte frøbland. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø	Antal partier, for hvilke der er erstatningspligt	Erstatningspligtig mængde frøbl. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø
Jydsk Markfrøkontor A/S, Randers	92	16	68.8	0	0
Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens.	65	16	34.8	0	0
M. Jørgensens Markfrøforretning A/S, Grejsd.	64	9	55.8	0	0
A/S Det jydsk Frøavlskompani, Randers . . .	62	8	27.1	0	0
A/S Frøcontoret, Kolding	45	10	27.1	1	1.9
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing Mors	34	7	37.1	6	16.1
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	31	7	34.4	0	0
Fr. Dreyer A/S, Aarhus	27	6	13.4	0	0
Nordjysk Frøkompani, Hjørring	24	7	24.0	0	0
Markfrøkontoret v. A/S R. Th. Geneffe, Hobro	23	8	35.6	1	6.0
N. C. Kraglund, Hjørring	22	4	7.8	0	0
A/S Dansk Frøhandel, København, Valby . .	19	7	12.2	0	0
Anton Nielsens Frøavl & Frøeksport, Alminde	17	4	25.9	1	3.4
Dybro Jørgensen A/S, Sindal	16	8	10.0	0	0
I. C. Helm-Petersens Frøavl A/S, Aarhus	15	8	63.6	1	1.4
Frøgaarden, Aalborg	15	5	37.1	0	0
A/S Sønderjysk Frøforsyning, Aabenraa . .	14	3	21.2	0	0
Det sjæll. Frøavlskompani, A/S, Kalundborg . .	10	3	11.9	0	0
A/S Holbæk Frøkompani, Holbæk	4	1	4.6	1	4.6
Johs. Steffensen, Holstebro	3	1	8.0	0	0
Syddjysk Frø- & Handelskomp. A/S, Vejlen .	0	8	8.2	0	0
Ialt	602	146		11	

undersøgelse af de foreliggende prøver. For spiringens vedkommende undersøges for hver prøve kun enkelte af de arter, som findes deri, væsentlig fordi en gennemført spiringsanalyse af alle de arter, der findes i en sådan prøve, ville medføre et uforholdsmæssigt stort og derfor også meget bekosteligt arbejde. Skønt Statsfrøkontrollen vælger forskellige arter til spiringsundersøgelse, hvor der foreligger flere prøver af samme parti, eller hvor der foreligger flere prøver af frøblandinger fra samme leverandør, er den mulighed ikke udelukket, at spireevnen af en eller anden

art, som indgår i blandingerne i små mængder, ikke bliver kontrolleret. Kontrollen er altså ikke fuldt så effektiv for frøblandinger som for frø, der sælges i ublandet tilstand.

I tabel 5 er anført forskellige forhold vedrørende kontrollen med frøblandinger for hvert firma, der har deltaget i dette salg.

Der er i 1952—53 under den selvvirkende kontrol undersøgt 602 prøver af 146 frøblandinger. For 11 af disse er der erstatningspligt.

De firmaer, som er under den selvvirkende kontrol, har i foråret 1953 tilsammen solgt nedennævnte mængder. Til sammenligning er anført de mængder, de samme firmaer solgte i 1952, og de mængder, som samtlige firmaer, der dengang var under kontrol, solgte i 1952.

	Samlet salg i kg af de 28 firmaer, som i 1953 er under den selvvirk. kontrol		Samlet salg i kg under den selvvirkende kontrol
	1953	1952	1952
Kløverfrø	963040 kg	981029 kg	2549111 kg
Græsfrø	1036541 »	1032871 »	2529063 »
Frøblandinger	797393 »	743909 »	902784 »
Roefrø	1076506 »	1097732 »	2665450 »
Andet markfrø	451802 »	680248 »	1327385 »
I alt	4325282 kg	4535789 kg	9973793 kg

De 28 firmaer, som nu er under den selvvirkende kontrol, har tilsammen solgt 210 507 kg mindre i 1953 end i 1952. Hele forskellen ligger på »andet markfrø«, og den væsentligste årsag er antagelig, at der i 1953 kun blev solgt små mængder af lupiner på grund af den mislykkede frøavl af denne art i sommeren 1952.

Ifølge den tælling af markfrøsalget, som Landbrugsministeriet på foranledning af udvalget vedrørende ind- og udførsel af frø i de senere år har ladet foretaget, var det samlede salg af kløver- og græsfrø i 1953 9115 tons, og da salget af kløver- og græsfrø under den selvvirkende kontrol var 2797 tons, når frøblandingerne medregnes, udgør det kontrollerede salg 31 pct. af hele salget mod 66 pct. i 1952.

Bortset fra salget af sukkerroefrø til fabriksbrug var det samlede salg af roefrø i 1953 ifølge Landbrugsministeriets tæl-

ling 3827 tons, og da salget under den selvvirkende kontrol var 1077 tons, udgør det kontrollerede salg af roefrø i 1953 28 pct. mod 69 pct. i 1952.

Ved studium af tabellerne 4 og 5 bør man erindre, at frøets værdi til udsåning ikke er bestemt alene af de egenskaber, der er omhandlet i tabellerne, men tillige i høj grad af dets herkomst (avlsland, sort og stamme). For nogle frøarters vedkommende er dette forhold af så afgørende betydning, at frø fra det bedste avlssted eller af den bedste stamme absolut bør foretrækkes, selv om det i renhed eller spireevne ikke helt kan stå mål med, hvad der udbydes fra mindre egnede avlssteder eller af 2. klasses stammer.

I erkendelse af dette forholds vigtighed er det i overenskomsten om den selvvirkende kontrol fastsat, at firmaerne på bestillingssedler m. v. skal opgive avlsland, sort og stamme for alle partier. Nogen kontrol vedrørende disse forhold foretages ikke i henhold til overenskomsten, men på grundlag af de fra firmaerne modtagne oplysninger er der i første rubrik i tabellerne 6, 7 og 8 givet en oversigt over den procentiske fordeling af det solgte frø efter avlsland, sort og stamme inden for hver art eller artsgruppe. I rubrik 2 i de nævnte 3 tabeller er det angivet, hvor mange procent af salget under den selvvirkende kontrol den enkelte art har udgjort.

Da salget under den selvvirkende kontrol nu kun udgør knap en tredjedel af det samlede detailsalg, er den procentiske fordeling af det kontrollerede salg efter art, avlsland, sort og stamme et noget usikkert udtryk for denne fordeling som helhed, og da man fra alle kredse, som har interesse i denne sag, lægger vægt på at få en pålidelig oversigt over detailsalgets størrelse og dets fordeling efter art, avlsland, sort og stamme, har Landbrugsministeriets udvalg vedrørende ind- og udførsel af frø på Frøkontrolkommissionens opfordring anmodet frøfirmaerne om mere specificerede oplysninger om salget af markfrø end hidtil. Frøfirmaerne har i fuld udstrækning imødekommet denne anmodning, og på grundlag af de indkomne oplysninger, der kan regnes at omfatte praktisk taget alt detailsalg af markfrø, er tabellerne 6, 7 og 8 — bortset fra de 2 første rubrikker i hver af dem — udarbejdet. Som det ses, er der en afdeling for 1953 og en anden for året før.

Afdelingen for 1953 viser salget i tons samt den procentiske fordeling af arterne og efter sort, stamme og avlsland inden

for arterne på tilsvarende måde som i rubrikkerne foran specielt for salget under den selvvirkende kontrol. Ved sammenligning af de to fordelingsrækker må det erindres, at det samlede salg omfatter også salget under den selvvirkende kontrol.

Endvidere skal det bemærkes, at de mængder af græs- og kløverfrø, som ved salget er indgået i frøblandinger, er indregnet i den procentiske fordeling af det samlede salg, men ikke i den tilsvarende fordeling under den selvvirkende kontrol, da oplysningerne ikke for alle firmaer forelå i en form, som muliggjorde dette. Der er ingen anledning til at tro, at dette giver væsentlige forskydninger i fordelingen; men man vil dog næste år søge oplysningerne suppleret, så beregningen kan gennemføres på ensartet grundlag for begge rækker.

I afdelingen for 1952 har man ikke kunnet beregne procentisk fordeling efter avlsland, sort og stamme, da fornøden specificeret oplysning ikke foreligger.

Som det ses af tabellerne 6 og 7, har salget af bælgplantefrø udgjort 48,1 pct. og af græsfrø 51,9 pct. såvel inden for den selvvirkende kontrol som i det samlede salg. I fordelingen af arterne vil man finde små forskelle mellem det kontrollerede og det samlede salg, og når det gælder fordelingen efter avlsland, sort og stamme, er der for flere arter meget betydelig forskel.

Bortset fra lucerne og kællingetand er praktisk taget alt bælgplantefrø af dansk avl, og både for tidlig og halvsildig rødkløver har frø af stammer, der betegnes med romertal III, indtaget hovedpladsen i forbruget. Det samme gælder hvidkløverstammer, der betegnes med romertal I.

Tabel 8 giver en oversigt over forbruget af roefrø. Frø af sukkerroer til fabriksbrug er holdt uden for oversigten. Salget heraf var i 1953 1095 tons og i 1952 1284 tons.

Af det samlede salg af frø af foderroer udgør bederoefrøet over tre fjerdedele og kålroefrøet kun ca. en femtedel, men med den mindre såmængde pr. arealenhed bliver arealet med roer af de to grupper omtrent lige stort.

Den forskydning i anvendelsen af bederoer henimod større forbrug af de tørstofrige former, som der er gjort rede for i en række tidligere årsberetninger, synes at have nået en ligevægt. Fordelingen af forbruget inden for frø af disse grupper var i 1953 14 pct. runkelroefrø, 79 pct. fodersukkerroefrø og 7 pct. frø af sukkerroer til foderbrug mod henholdsvis 13, 78 og 9 pct. i 1952.

Tabel 6.

Forbruget af kløverfrø, fordelt efter art, sort, avlsland og stammer.

Art, avlsland og stamme	Under den selvvirkende kontrol i foråret 1953		Samlet salg i foråret 1953			Samlet salg i foråret 1952	
	procentisk fordeling inden for arten	pct. af det samlede salg af kløver- og græsfrø	procentisk fordeling inden for arten	pct. af det samlede salg af kløver- og græsfrø	tons	pct. af det samlede salg af kløver- og græsfrø	tons
Tidlig rødkløver		5.0		4.5	410	4.8	433
Stammer med romertal III.....	38.7		57.1		234		
» » » II.....	37.7		20.7		85		
Hjelm.....	16.6		20.7		85		
Udenlandsk.....	7.0		1.5		6		
Halvsildig rødkløver		18.7		19.5	1777	19.6	1783
Stammer med romertal III.....	58.8		75.2		1336		
» » » II.....	39.2		23.3		414		
Anden dansk avl.....	2.0		1.5		27		
Hvidkløver		9.5		9.0	818	8.5	773
Morsø Øtofte I K.....	70.1		62.8		514		
Øtofte I, K & V.....	0		8.4		69		
Anden Morsø.....	7.1		3.3		27		
Lodi Øtofte I K & V.....	2.6		7.5		61		
Adefa I V.....	5.2		4.9		40		
Strynø.....	0.7		0.1		1		
Vild engelsk, Øtofte I V.....	0		4.9		40		
» » smalbl. Pajbjerg I V.....	2.8		2.6		21		
» » smalbl. Pajbjerg.....	11.5		5.5		45		
Alsikekløver		1.3		1.1	99	1.1	98
Danmark.....	95.4		91.9		91		
Udenlandsk.....	4.6		8.1		8		
Humlesneglebæg		8.2		8.2	755	9.0	821
Danmark.....	80.8		95.9		724		
England.....	1.4		0.3		2		
Bl. dansk og engelsk avl.....	17.8		3.8		29		
Lucerne		4.9		5.2	475	5.2	471
Frankrig.....	70.1		43.6		207		
Bl. dansk og fransk avl.....	10.3		50.5		240		
Frankisk.....	19.6		5.7		27		
Amerikansk og kanadisk.....	0		0.2		1		
Gul rundbæg		—		0.1	7	0.1	8
Danmark.....	100		100		7		
Alm. kællingetand		0.5		0.5	46	0.6	57
Danmark.....	9.1		60.9		28		
Bl. dansk og udenlandsk.....	22.6		8.7		4		
Udenlandsk.....	68.3		30.4		14		
Ialt bælgplante frø		48.1		48.1	4387	48.9	4444

Tabel 7.

Forbruget af græsfrø fordelt efter art, sort, avlsland og stammer.

Art, avlsland og stamme	Under den selvvirkende kontrol i foråret 1953		Samlet salg i foråret 1953			Samlet salg i foråret 1952	
	procentisk fordeling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	procentisk fordeling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons
Timothe		6.9		7.1	645	7.0	634
Stammer med romertal II.....	59.3		61.6		397		
» » I.....	40.7		38.4		248		
Alm. rajgræs		23.5		22.6	2063	22.2	2018
Tidlig Pajbjerg I.....	30.5		18.0		372		
Anden tidlig avl.....	5.2		10.1		208		
Sildig med romertal II.....	39.4		50.6		1043		
» E. F. Hunsballe I.....	24.9		21.3		440		
Ital. rajgræs		4.2		3.5	316	3.7	338
Roskilde.....	0		35.4		112		
E. F. 486.....	62.7		35.8		113		
Tystofte 152.....	34.5		14.9		47		
Hinderupgaard.....	2.6		13.0		41		
Anden dansk avl.....	0.2		0.9		3		
Engsvingel		9.5		10.4	949	10.0	909
Stammer med romertal II.....	0		6.3		60		
» » I.....	100		93.7		889		
Rød svingel		0.5		1.2	108	1.0	90
Danmark.....	100		100		108		
Stivbl. svingel		—		0.1	5	0.1	7
Danmark.....	100		100		5		
Agerhejre		0.8		0.6	52	0.7	59
Øtofte.....	2.1		46.2		24		
Svaløf.....	29.3		23.1		12		
Anden dansk avl.....	68.6		30.7		16		
Hundegræs		5.3		4.7	428	4.6	421
Stammer med romertal II.....	0		4.7		20		
» » I.....	82.7		93.7		401		
Anden dansk avl.....	17.3		1.6		7		
Fioringræs		—		—	—	—	0
Danmark.....	100		100		—		
Alm. rappgræs		0.3		0.6	57	0.7	64
Danmark.....	100		100		57		
Engrappgræs		0.9		1.1	105	1.1	97
Danmark.....	100		98.1		103		
Udenlandsk.....	0		1.9		2		
Kamgræs		—		—	—	0	0
Danmark.....	100		100		—		
I alt græsfrø		51.9		51.9	4728	51.1	4637

Tabel 8.

Forbruget af roefrø, fordelt efter art, sort, avlsland og stammer.

Art, avlsland og stamme	Under den selvvirkende kontrol		Samlet salg i foråret 1953			samlet salg i foråret 1952	
	procentisk fordeling inden for arten	pct. af det samlede salg af roefrø	procentisk fordeling inden for arten	pct. af det samlede salg af roefrø	tons	pct. af det samlede salg af roefrø	tons
Barres		11.5		11.1	426	10.8	420
Øtofte Nova X.....	23.8		29.3		125		
Øtofte X.....	0		20.9		89		
Strynø X.....	61.1		31.9		136		
Ferritslev X.....	1.4		11.3		48		
Anden Barres.....	13.7		6.6		28		
Fodersukkerroe		61.4		61.4	2350	61.6	2393
Pajbjerg Rex X.....	52.3		43.9		1033		
Rød Øtofte X.....	6.2		24.9		585		
Gul Dæno X.....	32.0		19.8		466		
Gul Øtofte X.....	0.3		6.6		155		
Pajbjerg Korsroe IX.....	3.4		1.7		39		
Hvid Strynø X.....	2.2		0.8		18		
Anden fodersukkerroe.....	3.6		2.3		54		
Sukkerroe		2.4		5.5	210	7.0	274
Hinderupgaard X.....	47.2		81.0		170		
Hunsballe X.....	40.8		13.3		28		
Pajbjerg X.....	4.4		1.0		2		
Anden sukkerroe.....	7.6		4.7		10		
Kålroe		22.6		19.7	755	18.4	713
Bangholm Wilby Øtofte X.....	5.0		19.1		144		
» » » IX.....	18.6		7.3		59		
» Øtofte X.....	2.8		2.8		21		
» Hunsballe IX.....	1.4		1.2		9		
» Wiboltt IX.....	2.5		1.3		10		
» Pajbjerg X.....	8.5		3.3		25		
» Hinderupgaard X.....	0.5		4.0		30		
Wilhelmsburger, Øtofte X & E...	13.3		30.5		230		
» Trifolium X.....	21.5		10.7		81		
» » IX.....	14.4		13.2		100		
» Øtofte IX & D..	4.6		1.3		14		
Grønhovedet Hunsballe X.....	3.2		1.5		11		
Rekord, Taastrupgaard X.....	3.7		2.8		21		
Hvidkødede.....	—		—		—		

Tabel 8 (fortsat).

Forbruget af roefrø, fordelt efter art, sort, avlsland og stammer.

Art, avlsland og stamme	Under den selvvirkende kontrol		Samlet salg i foråret 1953			Samlet salg i foråret 1952	
	procentisk fordeling inden for arten	pet. af det samlede salg af roefrø	procentisk fordeling inden for arten	pet. af det samlede salg af roefrø	tons	pet. af det samlede salg af roefrø	tons
Gulerod		0.5		0.6	21	0.7	26
Stammer med romertal X.....	18.3		23.8		5		
» » » VII.....	28.2		23.8		5		
Anden dansk avl.....	50.6		47.6		10		
Udenlandsk.....	2.9		4.8		1		
Turnips		1.6		1.7	65	1.5	57
Yellow tankard, Roskilde IX.....	10.3		26.1		17		
» » Pajbjerg IX.....	40.9		20.0		13		
» » Hinderupgaard IX.....	18.0		15.4		10		
» » » VII.....	5.9		3.1		2		
Fynsk bortfelder, Roskilde VII... ..	1.0		7.7		5		
» » Hundslev VII... ..	8.4		4.6		3		
» » Dæhnfeldt.....	5.1		7.7		5		
Majturnips, Roskilde B.....	0		1.5		1		
Østersundom, Amagergaard V... ..	3.8		6.2		4		
Grey stone » ».....	3.7		1.5		1		
Andre hvidkødede.....	2.9		6.2		4		

VII. Undersøgelser vedrørende sorts- og stammeægthed samt sygdomsangreb.

1. Adskillelse af varieteter og sorter i laboratoriet.

a. Sortsrenhedsundersøgelse af byg.

Undersøgelserne i laboratoriet for sortsrenhed af byg har i året 1952—53 omfattet 1344 prøver.

Fordelingen af 1342 bygprøver efter det ved indsendelsen opgivne sortsnavn samt efter sortsrenhed fremgår af tabel 9. 2 prøver er ikke anvendelige i denne opgørelse.

Tabel 9. Fordelingen af undersøgte bygprøver 1952—53 efter opgivet sortsnavn og indhold af fremmed sort.

Sort	pct. fremmed sort							Antal prøver ialt	Pct. af det saml. antal prøver	
	0	0.1—1.0	1.5—5.0	5.5—8.0	8.5—14.5	15.0—50.0	over 50.0 eller inds. under for- kert sortsbejgn.			
Weibulls Herta.....	309	22	8		1	9	7	356	26.6	
Abed Maja.....	207	11	6	1	4	17	9	255	19.0	
Carlsberg.....	139	6	4	1	6	12	8	176	13.1	
Abed Kenia.....	84	9	5	3	4	12	6	123	9.2	
Svaløf Ymer.....	107			1		7	1	116	8.6	
Svaløf Bonus.....	87	2	1		2			92	6.9	
Archer.....	18	11	13	3	3	3	4	55	4.1	
Svaløf Freja.....	41	9				2		52	3.9	
Abed Rigel.....	28					2		30	2.2	
Alfa.....	21	1	4				1	27	2.0	
Øtøfte Fero.....	19	1	1				4	25	1.9	
Abed Archer.....	7	4	3	1				15	1.1	
Lenta.....	11							11	0.8	
Carlsberg II.....	4							4	0.3	
Pajbjerg Drost.....	2					1		3	0.2	
Weibulls Rika.....	2							2	0.1	
I alt.....	antal	1086	76	45	10	20	65	40	1342	100
	pct.	80.9	5.7	3.4	0.7	1.5	4.8	3.0	100	

De prøver, der er indsendt uden angivelse af sortsnavn, er medregnet under den sort, som ved undersøgelsen viste sig at være stærkest repræsenteret i prøven.

Det, der falder mest i øjnene, når man sammenligner denne tabel med den tilsvarende fra forrige år, er, at den procentiske andel af undersøgte prøver af Majabyg er faldet fra 31.0 til 19.0, medens den for Hertabygs vedkommende er steget fra 17.8 til 26.6 pct.

De prøver, der er benævnt Archer, består antagelig overvejende af Abed Archer og Engelsk Archer, men da de forskellige Archersorter ikke kan adskilles i laboratoriet på grundlag af kærnerne, kan nogle af prøverne også være af anden sort inden for denne gruppe.

Blandt prøverne af Archerbyg findes ligesom sidste år forholdsvis mange med stort indhold af fremmed sort, hvilket antagelig skyldes, at disse sorter oftest dyrkes på ejendomme, hvor

der tillige dyrkes anden sort, og derfor er stærkt udsat for indblanding. For Abed Maja-, Abed Kenia-, Abed Rigel-, Svaløf Ymer-, Lenta- og Svaløf Bonusbyg gælder, at sortsrenheden antagelig er lidt mindre, end tabellen giver udtryk for, da disse sorter vanskeligt lader sig adskille fuldstændigt, hvorfor en mindre indblanding af den ene i den anden ikke altid kan påvises.

Følgende oversigt viser, hvorledes sortsrenheden har været i 1952—53 sammenlignet med de 9 foregående år.

Tallene i oversigten angiver procenten af bygprøver, der falder i de anførte sortsrenhedsklasser.

pct. kærner af fremmed sort	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
0	86	90	89	91	92	93	91	94	93	81
0.1—1.0	7	6	6	6	5	5	5	4	3	6
1.5—5.0	2	1	2	1	1	1	1	1	1	3
5.5—8.0	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1
over 8.0	4	3	3	2	2	1	2	1	2	9

— betyder, at tallet ligger under 0,5 pct.

Sortsrenheden i 1952—53 har været betydelig lavere end de foregående år af tiårsperioden. Som oversigten viser, er der i 1952—53 fundet kærner af fremmed sort i 19 pct. af prøverne, og 9 pct af disse prøver har haft et indhold af over 8,0 pct. fremmed sort.

Grunden til den lave sortsrenhed i 1952—53 er bl. a., at antallet af prøver, der stammer fra bygpartier under Statsfrøkontrollens sædekornskontrol, hvis sortsrenhed gennemgående er høj, kun har udgjort knap halvdelen af det samlede antal prøver, mens de øvrige prøver, der fortrinsvis stammer fra handelen med maltbyg, har haft en betydelig lavere sortsrenhed.

b. Adskillelse af hvid og gul havre.

I beretningsåret er 758 havreprøver undersøgt for indhold af kærner af anden farve. 660 prøver er opgivet at være hvid havre, medens 98 ifølge det opgivne sortsnavn er gul havre. 21 prøver er indsendt specielt for denne undersøgelse eller i forbindelse med andre laboratorieundersøgelser, medens 737 prøver er indsendt til undersøgelse i kontrolmarkerne, og ovennævnte laboratorieundersøgelse er et led i sortsrenhedsbestemmelsen.

I tabel 10 er de 758 havreprøver grupperet sortsvis efter indholdet af kærner med afvigende farve.

Tabel 10. Fordelingen af undersøgte havreprøver 1952—53 efter opgivet sortsnavn og indhold af kærner med afvigende farve.

Sort	pct. kærner med afvigende farve						Antal prøver i alt	Pct. af det saml. antal prøver	
	0	0,01—0,10	0,11—0,50	0,51—1,00	1,01—5,00	5,01—50,00			
Svaløf Stål.....	26	299	2	2			329	43,4	
» Guldregn II...	2	53	28	8	6		97	12,8	
» Fold.....		58	8				66	8,7	
Abed Minor.....	2	45	3				50	6,6	
Pajbjerg Rex.....	5	33					38	5,0	
Svaløf Ørn.....	1	28	4		2		35	4,6	
« Blenda.....	4	28					32	4,2	
Abed Palu.....			30				30	4,0	
Marne.....	3	15					18	2,4	
Svaløf Ørn E.....		15					15	2,0	
Borris Opus.....		10	4				14	1,8	
» Opus II.....		7	4				11	1,4	
Svaløf Stjerne.....		8					8	1,1	
» Sejr.....		8					8	1,1	
Andre sorter.....	3	1			3		7	0,9	
I alt.....	antal...	46	608	83	10	11	0	758	100
	pct.....	6,1	80,2	10,9	1,3	1,5	0	100	

6,1 pct. af prøverne har været helt fri for kærner af anden farve. Langt den største del af prøverne, nemlig 80,2 pct., indeholder fra 0,01—0,10 pct. og størstedelen af disse kun ganske enkelte kærner pr. kg.

Af tabellen fremgår endvidere, at sorten Abed Paluhavre har et større indhold af gule kærner end de øvrige hvide havresorter. Denne sort er af forædleren udsendt med 0,2—0,4 pct. gule kærner.

Under andre sorter er opført 7 havreprøver, hvoraf de 4 er af sorterne Sølv, Hede, Højer 10 og Mansholt Major, der alle havde under 0,10 pct. kærner med afvigende farve, mens de øvrige 3 prøver, der var af sorterne Sisu og Standhavre, havde et indhold af 1—2 pct. kærner med afvigende farve.

c. Andre undersøgelser.

I beretningsåret blev der indsendt 22 aks- eller topprøver til sortsbestemmelse, nemlig 16 prøver af bygaks, 4 prøver af hvedeaks og 2 prøver af havretoppe; desuden blev der indsendt 10 prøver til afgørelse af, om det var flyvehavre.

2. Undersøgelser i kontrolmarkerne.

I året 1953 har der været en mindre tilbagegang i prøvernes antal i forhold til det foregående år, idet kontroldyrkningen har omfattet 3 968 prøver mod 4 019 prøver året forud. Disse prøver samt 62 prøver, der har været udsået med andre undersøgelser for øje, har været udsået i 15 618 parceller på et samlet areal af 32,8 ha.

a. Korn og bælg sæd.

Kontrolmarkerne med korn og bælg sæd har i 1953 været beliggende på Albertslund, Taastrup og Brøndgaarden, Ballerup.

Hovedparten af vintersædsprøverne blev udsået i dagene 30. september og 1. oktober 1952, og efter at de sidste prøver var kommet ind, afsluttedes såningen den 20. oktober.

Spiringen forløb normalt, men i det kolde efterår hemmedes væksten meget, og planterne var svage, da vinteren kom. Alle prøver af rug og de først såede prøver af danske og svenske hvedesorter klarede dog vinteren godt og udviklede sig tilfredsstillende, medens parcellerne med de belgiske og franske sorter i løbet af vinteren udtynnedes meget stærkt, særlig på Albertslund, hvor de derfor blev harvet op. På Brøndgaarden blev de bevarede, men plantetallet var dog her meget lavt, ofte under 10 pct. af det normale. Også parcellerne med danske og svenske hvedesorter, sået d. 20. oktober på Albertslund, blev på grund af dårlig plantebestand harvet op, medens de tilsvarende parceller på Brøndgaarden, som var sået en uge tidligere, fik en tilfredsstillende udvikling.

Såningen af vårsædsprøverne påbegyndtes d. 17. marts, og de fleste af prøverne såedes i de følgende dage indtil d. 26. marts. De sidst indsendte prøver af vårsæd såedes d. 10. april og prøverne af ærter og lupiner d. 11. og 13. april.

De overordentlig gode vækstbetingelser i løbet af sommeren bevirkede en meget frodig vækst i alle markerne, men desværre også, at store partier ret tidligt gik i leje, så at undersøgelserne vanskeliggjordes.

Undersøgelserne vedrørende sygdomme i byg påbegyndtes d. 18. juni. Allerede få dage senere gik byggen på Brøndgaarden pletvis i leje, og 300 parceller i en mark for sig på Albertslund gik ligeledes i leje. I den stærke storm natten før d. 5. juli knækkede al havren på Brøndgaarden ned, og i dele af

havremarken på Albertslund, hvor der havde været hvidkløver som forfrugt, gik det på samme måde.

Bortfrysningen i hvedemarkerne og lejesæden i vårsædsmarkerne bevirkede, at undersøgelserne for mange prøvers vedkommende ikke kunne gennemføres i normalt omfang. For de før nævnte belgiske og franske hvedeprovers vedkommende er det procentiske indhold af planter af fremmed sort og syge planter udeladt på kontroldyrkningsbeviserne, og i de efterfølgende tabeller har sådanne prøver måttet udgå.

Af korn, ært og lupin blev der i 1953 udsået 2 640 prøver til undersøgelse, hvilket er 245 prøver eller ca. 9 pct. mere end sidste år. Af de 2 640 prøver er 84 undersøgt i forbindelse med sortsbestemmelsen i laboratoriet, og 171 er måle- og studieprøver; disse 255 prøver er undersøgt for Statsfrøkontrollens regning.

For 120 prøvers vedkommende blev undersøgelsen helt eller delvis opgivet, efter at udsåningen var foretaget. Dette var tilfældet med 115 prøver af vinterhvede, som blev så stærkt udtyndede i løbet af vinteren, at en sikker undersøgelse var umulig; 4 prøver af havre kunne ikke undersøges på grund af lejesæd. For 1 af de indsendte prøver blev undersøgelsen opgivet, efter at udsåningen var foretaget, idet plomberingen som kontrolleret sædekorn af det pågældende parti blev annulleret på grund af mangelfuld kvalitet.

De indsendte, undersøgte prøver udgør herefter 2 265, og kun disse er taget med i de følgende opstillinger. 2 241 prøver er indsendt til sortsrenheds- og sygdomsundersøgelse til garantibrug og 24 til sortsrenhedsundersøgelse til garantibrug. 994 prøver stammer fra den af Statsfrøkontrollen udøvede kontrol med sædekorn.

De 2 265 undersøgte prøver fordeler sig efter arter og varieteter således:

Vinterrug.....	166 prøver	Byg.....	1228 prøver
Vårrug.....	15 do.	Havre.....	693 do.
Vinterhvede.....	100 do.	Markært.....	23 do.
Vårhvede.....	39 do.	Lupin.....	1 do.

I tabel 11 er opført resultaterne af sygdomsundersøgelserne for 2 241 prøver, for hvilke der, som ovenfor er nævnt, var anmodet om denne undersøgelse.

Kun i en enkelt prøve af rug er der fundet stængelbrand og det i meget ringe omfang. Angreb af støvbrand er forekom-

Tabel 11. Oversigt over angreb af brand og sribesygge i kontrolmarkerne i 1953.

Kornart og sygdomsangreb	Antal prøver med pct. angrebne planter				Gennemsnitsangreb pct.	Stærkeste angreb pct.
	0	0.01—0.10	0.11—1.00	1.01 og derover		
Vinterrug, antal prøver med stængelbrand	165	1			0.0001	0.01
Vårrug, » » » » »	15					
Vinterhvede, » » » støvbrand....	98	2			0.003	0.02
» » » » stinkbrand...	84	16			0.02	0.03
Vårhvede, » » » støvbrand....	33	4	2		0.03	0.33
» » » » stinkbrand...	39					
Byg, » » » sribesygge....	1087	131	10		0.005	0.94
» » » » nøgen brand.	143	225	529	331	0.75	13.36
Havre, » » » » »	687	4	2		0.0005	0.13

met i nogle af hvedepøverne; nogle prøver af vinterhvede, men ingen af vårhvede har været angrebet af stinkbrand. Angrebet af sribesygge i byg har været lidt større end i det foregående år; ca. 88 pct. af prøverne var fri for sribesygge mod 93 pct. forrige år.

Angreb af nøgen bygbrand var i 1953 stærkere og hyppigere end i 1952. 70 pct. af prøverne havde over 0,1 pct. nøgen brand mod 62 pct. i 1952. 331 prøver havde over 1 pct. nøgen brand mod 34 året forud. Gennemsnitsangrebet var 0,75 pct. mod 0,23 pct. i 1952.

Af 693 havreprøver var kun de 6 angrebet af nøgen brand; 2 af disse prøver havde over 0,1 pct.

Tabel 12 viser angrebet af nøgen brand i de sidste 10 år. Det fremgår af tabellen, at angrebet i år har været stærkere end tidligere i denne årrække. Mange af de prøver, der har været fri for nøgen brand, hidrører fra varmtvandsafsvampede partier, som har været anvendt som udsædspartier til fremavl. 27 pct. af prøverne havde over 1 pct. nøgen brand, og 10 pct. havde over 2 pct.

I tabel 13 er 12 808 bygprøver, der er undersøgt i de sidste 10 år, fordelt, så brandangrebets størrelse for de enkelte sorter fremgår.

De forskellige sorter af Archerbyg synes at forholde sig ens over for nøgen brand og er derfor slået sammen til een gruppe.

Tabel 12. Angreb af nøgen brand i byg i årene 1944—53.

	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.									Antal prøver i alt
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derover	
1944.....	8	28	16	7	6	6	17	10	2	741
1945.....	9	30	17	9	7	4	14	5	5	1203
1946.....	15	38	19	7	4	3	8	5	1	1395
1947.....	12	36	22	11	6	4	7	2	—	1640
1948.....	13	39	17	8	6	4	9	3	1	1633
1949.....	20	57	11	5	3	1	2	1	—	1501
1950.....	20	61	11	5	1	1	1	—	—	1281
1951.....	11	43	20	11	5	3	5	2	—	1325
1952.....	8	30	23	16	10	5	5	3	—	1170
1953.....	12	18	10	6	6	5	16	17	10	1228
1944—53.....	13	39	17	9	5	3	8	4	2	13117

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

Tabel 13. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter i årene 1944—1953.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.									Antal prøver i alt
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derover	
Abed Maja.....	10	42	20	9	5	3	8	3	—	4249
» Kenia.....	11	52	18	7	5	2	4	1	—	2588
Archer.....	53	45	2							743
Svaløf Freja.....	7	23	19	11	8	5	16	9	2	1256
Abed Rigel.....	11	21	14	10	7	5	14	10	8	1046
Svaløf Ymer*).....	14	47	17	9	4	2	4	2	1	665
Carlsberg*).....	10	32	17	10	6	5	8	8	4	829
Lenta*).....	11	36	17	13	7	3	10	3	—	231
Alfa*).....	49	52								236
Weibulls Herta**).....	6	20	17	12	8	4	11	13	9	825
Svaløf Bonus**).....	18	56	11	4	3	2	4	1	1	140
Alle sorter.....	13	39	17	9	5	3	8	4	2	12808

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct. *) Kun for 1947—53. **) Kun for 1950—53.

Tabellen viser tydeligt, at Archerbyg angribes langt mindre end de øvrige sorter.

Abed Maja- og Keniabyg synes at forholde sig omtrent ens. De undersøgte prøver af Svaløf Freja- og Abed Rigelbyg har været stærkere angrebet end Abed Maja- og Abed Keniabyg.

Svaløf Ymer-, Carlsberg, Lenta- og Alfabyg har kun været

med i undersøgelserne fra og med 1947 og Weibulls Herta- og Svaløf Bonusbyg fra og med 1950, og en sammenligning mellem disse og de øvrige sorter må derfor foretages med forbehold. Dog kan det siges, at Weibulls Hertabyg har været stærkere angrebet end de øvrige sorter.

For at få et bedre sammenligningsgrundlag for sorterernes forhold over for nøgen brand er i tabel 14 angivet angrebet af nøgen brand for de forskellige sorter udelukkende for de prøver, der er undersøgt i 1953.

Tabellen omfatter også varmtvandsafsvampede partier, da disse ikke altid kan identificeres. Da imidlertid en sort får en forholdsvis gunstig stilling i tabellen, såfremt forholdsvis mange af prøverne inden for den pågældende sort er varmtvandsafsvampede, må tabellen tages med et vist forbehold som udtryk for, i hvilken grad sorterne angribes af nøgen brand.

Det fremgår af tabellen, at Weibulls Herta- og Carlsbergbyg er de stærkest angrebne sorter; men også Abed Maja-, Svaløf Freja-, Abed Rigel- og Lentabyg har været angrebet i betydelig grad. Abed Kenia- og Svaløf Bonusbyg har været angrebet i mindre grad, og Archerformerne, Alfa- og Øtofte Ferobyg har været mindst angrebet.

Udover de 1 199 prøver, der er opført i tabel 14, er der, som det fremgår af tabel 12, undersøgt yderligere 29 prøver for nø-

Tabel 14. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter i året 1953.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.									Gennemsnits-angreb pct.	Antal prøver i alt
	0	0.01-0.10	0.11-0.30	0.31-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derover		
Weibulls Herta.....	5	7	7	7	7	4	19	26	18	1.11	421
Abed Maja.....	9	11	11	7	8	7	24	18	5	0.67	194
Carlsberg.....	11	8	17	5	5	5	12	22	15	1.10	144
Abed Kenia.....	8	38	15	13	7	7	10	2		0.31	116
Svaløf Bonus.....	21	48	12	5	3	3	5	1	2	0.17	97
» Ymer.....	13	42	4	1	2	6	14	16	2	0.45	81
» Freja.....	13	9	17	4	6	6	30	6	9	0.73	53
Abed Rigel.....	13	13		3	13	13	19	10	16	0.77	31
Archer.....	92	8								0.03	25
Alfa.....	56	44								0.01	16
Lenta.....	9	9		27			27	19	9	0.78	11
Øtofte Fero.....	20	70	10							0.03	10
Alle sorter.....	12	18	10	6	6	5	16	17	10	0.75	1199

Tabel 15. Oversigt over indhold af fremmed sort i bygprøver i kontrolmarkerne 1953.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.											Antal prøver i alt			
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00		15.01—50.00	forkert sortsbenevnt	
Weibulls Herta .	266	141	4	1	—	—	4	—	2	3	—	—	—	421	
Abed Maja	101	87	1	2	—	—	—	1	—	2	—	—	1	195	
Carlsberg	126	17	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	145	
Abed Kenia	49	64	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	116	
Svaløf Bonus . . .	67	29	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	
» Ymer	47	32	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	
» Freja	15	28	3	2	—	1	2	—	1	1	—	1	—	54	
Abed Rigel	23	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	
Alfa	2	9	2	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	16	
Archer	—	11	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	14	
Lenta	7	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	11	
Pajbjerg Drost . .	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
Østofte Fero . . .	1	6	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10	
Abed Archer	1	4	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	10	
Weibulls Rika . . .	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
Carlsberg II	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
Weibulls Balder	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	
Engelsk Archer . .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Pajbjerg Kron . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Ialt	antal	725	443	19	8	1	2	9	2	5	7	4	1	2	1228
	pct.	59	36	2	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	100

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

gen brand i året 1953. Disse prøver var af sorterne Pajbjerg Drost, Weibulls Rika, Carlsberg II, Weibulls Balder og Pajbjerg Kronby, og de er udeladt i tabellen, fordi deres antal var så ringe, at der ikke kunne blive grundlag for et pålideligt skøn over de pågældende sorters forhold over for nogen brand.

I tabel 15 er der givet en oversigt over indholdet af fremmed sort i 1 228 prøver af byg. I 725 prøver — eller 59 pct. af det samlede antal — er der ved undersøgelsen af de 10—14 000 planter, der er undersøgt pr. prøve, ikke fundet planter af fremmed sort. I 168 prøver eller 95 pct. havde højst 0,10 pct. fremmed sort, hvilket er grænsen for, hvad der for byg og havre tillades for udsædspartier under sædekornskontrollen. I 187 prøver eller 97 pct. havde en indblanding af fremmed sort, der var højst

0,20 pct.; disse prøver kan svare til den garanti med hensyn til fremmed sort, som sælgere af kontrolleret sædekorn påtager sig. 19 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og 2 prøver viste sig ikke at svare til det opgivne sortsnavn. For en del af sorterens vedkommende — det gælder f. eks. Abed Maja-, Abed Kenia-, Abed Rigel-, Svaløf Ymer-, Lenta- og Svaløf Bonusbyg — fremtræder sortsrenheden antagelig lidt større, end den i virkeligheden er, idet disse sorter vanskeligt lader sig fuldstændigt adskille.

I Weibulls Balderbyg, således som den er udsendt fra forædleren, findes en fra hovedtypen afvigende type, som indgår i tallet for fremmed sort, da den vanskeligt kan adskilles herfra.

I tabel 16 er der givet en tilsvarende oversigt for 692 prøver af havre. 72 prøver, eller 10 pct., var fri for fremmed sort, 561 prøver eller 81 pct. indeholdt højst 0,10 pct. fremmed sort, og 602 prøver eller 87 pct. havde højst 0,20 pct. indblanding af frem-

Tabel 16. Oversigt over indhold af fremmed sort i havreprøver i kontrolmarkerne 1953.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.												Antal prøver i alt		
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00	15.01—50.00		forkert sortsbenevnt	
Svaløf Stål....	22	297	1	1	1	2								324	
» Guldregn II	1	49	19	1	4	3	8		2	1				88	
» Fold....		39	9	2	3	1					1			57	
Abed Minor....							2	20	9	12	4	1		48	
Pajbjerg Rex...	4	31												35	
Svaløf Blenda...	4	26												30	
» Ørn....		12	8	1	1			1		1	1		2	27	
Abed Palu....	19	7							1					27	
Marne.....	3	11												14	
Svaløf Ørn E...	3	6	2		1	1								13	
Borris Opus II..	4	3	2											9	
Svaløf Stjerne..	6													6	
» Sejrr....		6												6	
Borris Opus....	4	2												6	
Mansholt Major	1													1	
Sisu.....	1													1	
SvaløfGuldrn.III		1												1	
I alt ...	antal	72	490	41	5	10	5	12	21	14	14	6	1	2	693
	pct...	10	71	6	1	1	1	2	3	2	2	1	—	—	100

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

med sort. 56 prøver indeholdt over 1 pct. fremmed sort, og 2 prøver svarede ikke til det opgivne sortsnavn. Også for havresorternes vedkommende gælder, at der er visse begrænsninger for sortsundersøgelsernes nøjagtighed. Svaløf Fold-, Svaløf Ørn-, Borris Opus- og Borris Opushavre II ligner hverandre så meget, at kun store indblandinger af en sort i en anden kan udskilles; det samme gælder Svaløf Stål- og Svaløf Stjernehavre.

I Abed Minorhavre, således som den er udsendt fra forædleren, findes nogle typer, som adskiller sig stærkt fra hovedtypen, men vanskeligt kan kendes fra flere af de andre sorter. Antallet af planter, som hører til disse typer, lå i de første år, Abed Minorhavre var i handelen, på ca. 0,4 pct., men er i de senere år steget til over 1 pct. Antallet af planter af fremmede typer er inkluderet i tallet for fremmed sort.

Hvis man sammenligner tabel 10, som er en oversigt over havreprøvers indhold af kærner med afvigende farve, og tabel 16, som stort set omfatter de samme prøver, vil man opdage, at havresorterne Abed Palu, Svaløf Ørn E, Borris Opus og Borris Opus II i tabel 9 for alle de undersøgte prøvers vedkommende indeholder gule kærner, medens de samme sorter i tabel 15 fremtræder med en større sortsrenhed, end dette forhold lader formode. Forklaringen på dette er, at nævnte sorter fra forædlerens side er udsendt med et vist indhold af gule kærner. Ved angivelsen af tallet for fremmed sort er der taget hensyn til dette, idet tallet bliver reduceret med dette indhold af gule kærner.

Alle prøver af havre til udsåning undersøges under kvartslampen, hvor det procentiske indhold af hvide kærner i gulkærnede sorter og omvendt på forhånd bestemmes. Størstedelen af fremmed sort i den gulkærnede sort Svaløf Guldregn II var hvid havre, som er fundet på denne måde.

Ved sammenligning mellem tabel 15 og tabel 16 ses det, at havre som helhed fremtræder mindre sortsren end byg. Dette skyldes tildels det nævnte forhold vedrørende havresorten Abed Minor. Endvidere kommer der forholdsvis færre prøver i 0-gruppen, fordi forundersøgelsen af havre under kvartsllys foretages på et langt større antal kærner end det antal planter, der af byg undersøges i marken. Tillige er planteantallet i havreparcellerne også større end i bygparcellerne.

Tabel 17 giver en oversigt over fremmed sort i 139 prøver af vinter og vårhvede. 5 prøver eller 3 pct. var fri for fremmed sort, 125 prøver eller 89 pct. havde højst 0,30 pct. frem-

Tabel 17. Oversigt over indhold af fremmed sort i hvedeprøver i kontrolmarkerne 1953.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.												Antal prøver ialt		
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00	15.01—50.00		forkert sortsbævn	
<i>Vinterhvede</i>															
Weibulls Eroica	3	82												85	
Svaløf Skandia III	1	5												6	
Pajbjerg Konge II		3		1										4	
Lawaetz' Als . . .		2												2	
Svaløf Skandia II													1	1	
Weibulls Banco	1													1	
Bellevue			1											1	
<i>Vårhvede</i>															
Svaløf Progress.		12	2	1	2	1					4	1		23	
Weibulls Kärn. .			2	1	2	2	1							8	
» Pondus			2	3										5	
Svaløf Ella			3											3	
I alt . . .	antal	5	109	8	3	4	3	1	0	0	0	4	1	1	139
	pct. . .	3	78	6	2	3	2	1	0	0	0	3	1	1	100

med sort, hvilket er grænsen for, hvad der for hvede tillades for udsædspartier under sædekornskontrollen. 129 prøver eller 92 pct. havde en indblanding af fremmed sort, der var højst 0,4 pct.; disse prøver kan svare til den garanti med hensyn til fremmed sort, som sælgere af kontrolleret sædekorn påtager sig. 5 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og 1 prøve svarede til det opgivne sortsnavn.

En stor part af hvedeprøverne var Weibulls Eroicahvede, der består af flere forskellige typer, hvorfor det ikke er muligt at fratage indblandinger og udspaltninger i så stor udstrækning som for de øvrige sorter; kun når det drejer sig om indblandinger af særlige typer, kan en sådan konstateres.

Foruden de i tabel 17 angivne prøver var der udsået 1 prøve af Weibulls Eroicahvede, som kom sent ind, 94 prøver af Nord Desprez, 18 prøver af Capelle Desprez, 1 prøve Ministre og 1 prøve Alba. Disse prøver er ikke medtaget i tabellen på grund af den før omtalte udvintring og deraf følgende usikre bedømmelse.

Af de 166 prøver af vinterrug var 1 prøve forkert sorts-

benævnt. Ingen af de 15 prøver vårrug gav anledning til indvendinger mod sortsægtheden.

Som det tidligere er nævnt, var 23 prøver markært indsendt til ægthedsundersøgelse, nemlig 9 prøver Weibulls Klosterært, 3 prøver Øtofte Flavo, 1 prøve Øtofte 177, 1 prøve Abed Marmor og 9 prøver Kronært Edelgaard 28. 9 af prøverne gav ikke anledning til bemærkninger vedrørende sortsægtheden; i 8 prøver var der en ganske ringe indblanding, 1 prøve indeholdt 3,5 pct. fremmed sort, 2 prøver var blandet sort med mellem 15 og 50 pct. fremmed sort, og 2 prøver svarede ikke til det opgivne sortsnavn, idet over halvdelen af planterne var af anden sort.

1 indsendt prøve af gul lupin gav ikke anledning til bemærkninger.

b. Rodfrugter m. m.

1. Undersøgelse for stammægthed.

Kontrolmarkerne med rodfrugter har været beliggende på Albertslund, Taastrup, og Brøndgaarden, Ballerup.

Størsteparten af prøverne blev udsået i dagene 14.—17. april; gulerødderne på Brøndgaarden blev dog først udsået 23. april og prøverne af turnips den 7. maj.

Spiringen og udviklingen forløb godt i begge marker, og der var ved optagningen en ret regelmæssig plantebestand, og roerne havde en sådan størrelse, at de var meget velegnede for bedømmelsen, der som i tidligere år blev foretaget med bistand af ordføreren for statens rodfrugtforsøg, forstander *J. C. Lundén*, Lyngby.

Ægthedsundersøgelsen har i 1953 omfattet 628 prøver, hvoraf:

Runkelroe, barres.....	72 prøver	Turnips.....	52 prøver
Fodersukkerroe.....	152 —	Markgulerod.....	54 —
Sukkerroe.....	129 —	Vinterraps.....	14 —
Kålroe.....	136 —	Vårraps.....	9 —
Fodermarvkål.....	10 —		

Antallet af fodersukkerroeprøver er faldet fra 216 til 152 og antallet af kålroeprøver fra 171 til 136. Antallet af turnipsprøver er faldet fra 71 til 52, og antallet af prøver af markgulerod er steget fra 31 til 53.

Af de 628 prøver var 93 måle- og studieprøver, og 535 var udsået til bedømmelse. 508 af de 535 prøver blev godkendt

som sorts- og stammeægte uden bemærkninger. 158 af de godkendte prøver indeholdt dog enkelte krydsninger eller planter af anden art eller sort (under 1 pct.). 19 prøver indeholdt fra 1 til 13 pct. fremmede planter.

En prøve indsendt som Barres Øtofte IX afveg fra denne stamme ved at være mindre fyldig mod rodspidsen.

En prøve indsendt som Barres Strynø X viste sig ikke at tilhøre denne stamme. Roerne var kortere og tykkere, mere fyldige mod rodspidsen, lidt mere grenede og med mere urent hoved, ligesom toppen var lidt mørkere og mere kruset.

Tre prøver af turnips, Østersundom, Amagergaard V, afveg fra denne stamme ved, at roerne var mere ensartede i farve og form og mindre grenede, og ved at toppen var lavere og tidligere nedvisnet.

En prøve af gulerod indsendt som Champion, Glostrup VII, var ikke af denne stamme; rødderne var mere langagtige og mere mørkgule end denne stamme.

To prøver gulerod indsendt som James, Trifolium, halvlang, viste sig ikke at være halvlang James, Trifolium, idet de begge var tydeligt længere end denne stamme.

En opgørelse over antallet af prøver af bedeformerne og af wilhelmsburger, der indeholdt henholdsvis krydsningsroer og roer med violet hoved, findes nedenfor:

	Barres	Foder-sukkerroe	Sukkerroe	Wilhelmsburger
Antal prøver i alt.....	62	138	115	59
Med under 1 pct. krydsninger.....	27	37	36	17
Med 1 pct. krydsninger eller derover.....	4	1	0	3
pct. prøver med krydsninger ¹⁾	50	28	23	34

¹⁾ I wilhelmsburger roer med violet hoved.

Den del af prøverne, angivet i pct., som har indeholdt krydsninger, er for de sidste 10 år anført i følgende oversigt:

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Barres.....	34	52	26	41	42	46	32	34	34	50
Fodersukkerroe.....	47	47	33	25	31	44	42	34	36	28
Sukkerroe.....	40	37	49	39	29	49	34	51	37	23
Wilhelmsburger ¹⁾	39	32	23	17	29	29	47	32	27	34

¹⁾ I wilhelmsburger roer med violet hoved.

2. Undersøgelser af kålroe, turnips og fodermarvkål for indhold af raps, rybs eller krydsninger med disse arter.

Efter anmodning fra frøhandelens side påtog statsfrøkontrollen sig fra og med 1952 denne undersøgelse.

De prøver, der var blevet indsendt til denne kontroldyrkning, blev udsået i 2 parceller à ca. 65 m løbende række. Frøet blev udsået så tyndt, at kun en lemfædig udtynding var nødvendig for at opnå den plantebestand, som man skønnede var nødvendig for undersøgelsen, ca. 2000 planter. Prøverne blev udsået den 23. april, og planterne optaget i første halvdel af august. De udmærkede vækstbetingelser i løbet af sommeren medførte, at planterne fik en god udvikling, således at der var gode muligheder for bedømmelsen.

Der blev til undersøgelsen indsendt 85 prøver kålroe, 18 prøver turnips og 3 prøver fodermarvkål.

I 5 af kålroeprøverne fandtes 1 plante af udseende som vinterraps eller en krydsning mellem raps og kålroe; i 1 kålroeprøve fandtes ca. 12 pct. planter af udseende som vinterraps. I ingen af turnipsprøverne fandtes indblanding af eller krydsninger med raps eller rybs. I de tre prøver af fodermarvkål fandtes henholdsvis 2,5, 2,5 og 2 pct. rapsplanter eller krydsninger.

c. Græsmarksplanter.

Kontrolmarkerne med græsmarksplanter var beliggende på Albertslund, Taastrup og på Brøndgaarden, Ballerup. Prøverne blev på Brøndgaarden sået i dæksæd i dagene 16.—17. april 1952 og på Albertslund uden dæksæd d. 28. juni 1952. På Albertslund forløb spiring og udvikling godt; på Brøndgaarden var der efter høsten af dæksæden i nogle af parcellerne en for tynd plantebestand. Dette gjaldt navnlig en del af lucerneprøverne, men også nogle hvidkløverprøver og prøver af småfrøede græsarter. Der var dog alt i alt grundlag for en fuldtud sikker bedømmelse af prøverne.

Ordføreren for statens forsøg med græsmarksplanter, forstander *Frede Rasmussen*, Tystofte, har bistået med sorts- og stammeundersøgelserne af græsmarksplanterne.

Undersøgelserne af de prøver, der udsåedes i 1952, har omfattet 310 prøver, der efter de forskellige arter fordeler sig således:

Prøver		Prøver		Prøver	
Hvidkløver.....	80	Humlesneglebælg .	1	Engrapgræs....	11
Rødkløver.....	73	Alm. rajgræs.....	45	Rød svingel....	5
Lucerne.....	24	Hundegræs.....	26	Ital. rajgræs....	2
Alsikekløver.....	11	Engsvingel.....	16	Stivbl. svingel..	1
Gul rundbælg....	1	Timothe.....	13	Alm. rapgræs ..	1

Antallet af prøver af hvidkløver, alsikekløver og engrapgræs er steget, hvorimod antallet af prøver af rødkløver, lucerne, alm. rajgræs og rød svingel er faldet i forhold til forrige beretningsår. 139 af de 310 prøver af kløver- og græsfrø var måle- og studieprøver.

En prøve halvsildig rødkløver, Øtofte II, afveg fra denne stamme, ved at en del planter var tidligere i blomst end normalt for stammen.

En prøve, der var indsendt som halvsildig rødkløver, indeholdt en del flere tidligt blomstrende planter end normalt for halvsildig rødkløver.

To prøver lucerne, der var indsendt som blandinger af Chartrainvilliers og W 268, blev bedømt som ikke ren Flamande lucerne, idet plantebestanden i parcellerne var mere uens med fin- og grovstænglede planter i blanding og med mere forskelligt farvede blomster end hos Flamande lucerne, og blomstringen var for en stor del af planterne sildigere end for Flamande lucernes vedkommende.

4 prøver, der var indsendt som Flamande lucerne, viste sig ikke at høre til denne lucerneform. Den overvejende del af planterne havde en mere lysegrøn farve og finere stængler og blade, og blomstringen var sildigere end for Flamande lucernes vedkommende.

1 prøve indsendt som Flamande lucerne var ikke ren Flamande, idet en del af planterne havde samme udseende som planterne i de ovennævnte 4 prøver.

I foråret 1953 er der udsået 308 prøver af græsmarksplanter til ægthedsundersøgelse. Resultatet vil foreligge i 1954.

Markbesigtigelsen vedrørende kontrollen med hundegræs — omtalt i statsfrøkontrollens årsberetning 1935—36 — har i 1953 omfattet 63 ha fordelt på 6 gårde. Fremavlen blev for alle arealers vedkommende godkendt.

d. H ø r.

Ægthedsundersøgelsen af hør har i 1953 omfattet 56 prøver, hvoraf 13 var måle- og studieprøver. I tabel 18 er de 44

indsendte prøver grupperet sortsviis efter indholdet af afvigende planter, der omfatter såvel planter med afvigende blomsterfarve som planter, der afviger i andre egenskaber.

Tabel 18. Oversigt over hørprøvernes indhold af afvigende planter i 1953.

Sort	Antal prøver med indhold af afvigende planter i pct.						Antal prøver i alt
	0	0.01—0.10	0.11—0.50	0.51—1.00	1.01—5.00	5.01—50.00	
Concurrent.....		22	9	1			32
Wiera.....		1	1				2
Formosa.....		2					2
Dæhnfeldts elite nr. 6.....		0	5				5
» » nr. 369.....		1	1				2
Oliehør.....		1					1
I alt.....	antal....	27	16	1	0	0	44
	pct.....	62	36	2	0	0	100

e. Havefrø.

Af havegulerod har der til ægthedsundersøgelse været udsået 17 prøver, hvoraf 6 var måleprøver. Den ene af de 11 indsendte prøver af havegulerod blev godkendt som sorts- og stammeægte uden bemærkninger, idet den kun indeholdt enkelte rødder af anden farve. De 10 øvrige indsendte prøver indeholdt fra 1 til 15 pct. fremmede rødder.

Af hvidkål blev der udsået 5 prøver, hvoraf de 2 var måleprøver. Den ene indsendte prøve var indsendt som Amager lav, de to andre som Amager halvhøj. Den førstnævnte prøve kunne betegnes som Amager lav, men der fandtes dog ca. 10 pct. planter med højere stok end normalt, ca. 20 pct. planter med mere ballonformede og mindre hoveder end sædvanligt og ca. 15 pct. planter med lysere blad- og hovedfarve end normalt for lav Amager.

Den ene prøve, der var indsendt som Amager halvhøj, blev godkendt som sortsægte, hvorimod den anden ikke kunne betegnes Amager halvhøj. Den var ret varierende, på en del planter var bladene mere krusede og opretstående end sædvanligt,

og bladfarven var meget varierende, hvilket også var tilfældet med hovedernes størrelse og form og stokkenes højde.

Af haveært blev der udsået 3 prøver, hvoraf de 2 var måleprøver. Den indsendte prøve blev bedømt som sortsægte uden bemærkninger.

I en prøve salat indsendt som Cazard fandtes en indblanding på 5,3 pct. af en mørkere mere glatbladet type, dog også af capitatatypen, endvidere 4,5 pct. af en type, der lignede bindsalat (*Lactuca sativa* var. *romana*).

Kontroldyrkningen af hvidkål, haveært og salat blev udført i samarbejde med Statens Væksthusforsøg, Lyngby.

VIII. Statsfrøkontrollens sædekornskontrol.

1. Sædekorn kontrolleret af Statsfrøkontrollen.

I foråret 1939 begyndte Statsfrøkontrollen en kontrol med fremavl af sædekorn, omtalt i Statsfrøkontrollens beretning for 1938—39.

Kontrollen sker i henhold til »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol«. Disse regler blev første gang revideret i efteråret 1943, dernæst den 13. maj 1948 og endelig den 26. maj 1952. For nærværende beretning øver såvel reglerne af 1948 som 1952 sin indflydelse, idet fremavlen af 1952 er plomberet i henhold til reglerne af 1948, hvorimod fremavlsarealerne i sommeren 1953 er anmeldt i henhold til reglerne af 1952.

Da beretningen fortrinsvis omhandler fremavlen af 1952 anføres i det følgende de vigtigste bestemmelser for reglerne af 13. maj 1948.

Kontrollen omfatter 3 led:

- A. Undersøgelse af den udsæd, der benyttes til fremavl (Elitesæd, originalsæd og stamsæd).
- B. Kontrol med fremavlens gennemførelse.
- C. Kontrol med det avlede sædekorn.

En prøve af udsæden undersøges i laboratoriet samt udsås og undersøges i kontrolmarkerne. Den skal ved disse undersøgelser kunne opfylde bestemte krav m. h. t. renhed, spireevne, fremmed kornart, andet kulturfrø samt ukrudt og sklerotier, fremmed sort og sygdomsangreb.

Endvidere skal udsæden med hensyn til oprindelse svare til de i »Betænkning vedrørende fremavl af sædekorn« anførte krav til elitesæd, originalsæd eller stamsæd. Afgrøden af disse udsæds-

partier markbesigtiges i sommerens løb, og kun avlen af de partier og marker, der må antages at kunne give en vare, der kan opfylde nedenstående krav, godkendes som sædekorn.

Når et parti sædekorn er færdigrenset, udtager Statsfrøkontrollen en prøve af partiet og plomberer dette. Under plomben anbringes en mærkeseddel, der er delt i 3 felter, hvoraf det midterste er hvidt, medens det øverste og nederste er grønt. På mærkesedlen findes angivelse af arten og sorten, plomberingsnummeret og datoen for prøveudtagningen. Endvidere angives nedenstående garantier, som sælgeren påtager sig i henhold til afsnit C i »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol«.

Renhed og spireevne: Årets normale (d. v. s. Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året).

Fremmed kulturfrø: Ved undersøgelse af 1 kg må højst findes 3 kærner af anden kornart, heraf i vårsæd højst 2 kærner af vårsæd og i vintersæd højst 2 kærner af vintersæd.

Ukrudtsfrø og meldrøjer: Ved undersøgelse af mindst 1 kg må ikke findes ukrudtsfrø, der skønnes at forringe varen, f. eks. flyvehavre. Af meldrøjer må i 1 kg højst findes 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

Fremmed sort: Højst 0,2 pct. i byg og havre og højst 0,4 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I hvede må højst findes 0,3 pct., i rug og havre højst 0,2 pct. af alle arter brand tilsammen. I byg højst 0,2 pct. sribesygge og dækket brand tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,1 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Endelig oplyser mærkesedlen, at enhver køber af kontrolleret sædekorn har ret til hos Statsfrøkontrollen at få oplysninger om undersøgelsesresultatet for et parti, når der sammen med anmodningen om denne oplysning fremsendes mindst 1 mærkeseddel fra det pågældende parti, eller det på anden måde godtgøres, at han har købt en del af partiet.

Erstatningspligten for partier, der ikke svarer til de fastsatte kvalitetskrav, er »automatisk«, således at sælgeren skal yde erstatning til alle købere af sådanne partier, uden at køberen behøver at rejse noget krav derom.

Reglerne påbyder derfor, at enhver køber af partier, for

hvilke der er erstatningspligt, fra Statsfrøkontrollen skal modtage meddelelse om, hvilken erstatning der tilkommer ham.

Statsfrøkontrollen har i beretningsåret udøvet kontrol for nedennævnte 40 sædekornsfirmaer:

I/S Jørgen Andersen, Maaløv.

J. Asmussens Eftf., København.

I/S C. J. Boserup, Fakse.

Bøgh's Kolonialforretning A/S, Taastrup.

Aage Erslev, Slagelse.

Fyens Andels-Foderstofforretning, A. m. b. A., Svendborg.

» » — , Assens Filial.

» » — , Middelfart »

» » — , Odense »

» » — , Rudkøbing »

» » — , Sønderborg »

Gudhjem Mølle, Gudhjem.

H. A. Hansen, Sorø.

M. Hansen's Korn- & Foderstofforretning A/S, Esbjerg.

Peder P. Hedegaard, Aktieselskab, Nørresundby.

S. M. Holst's Eftf. A/S, Aarhus.

Høyer & Rasmussen, Hørve.

Svend Høyer, Bromme Mølle, Munke-Bjergby.

S. P. Jensen & Co., Kalundborg.

Thomas Jensens Eftf., Asaa.

A/S H. Jessen, Taastrup.

Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstof-Forretning, Odense.

Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg.

A/S Axel B. Lange's Korn- og Foderstofforretning, Frederikssund.

S. B. Lundbergs Maltfabrik A/S, Ebeltoft.

A/S Elias B. Muus, Kerteminde.

Elias B. Muus, Odense.

Nielsen & Smith, København.

Feodor Nielsen & Søn, København.

A/S Nicolai Outzen, Haderslev.

Petersen & Jensen A/S, Svendborg.

A/S Anton Petersen, Præstø.

Aktieselskabet C. A. Qvade & Co., Maribo.

Chr. Richter, Storehedinge.

A. Riis, Nørresundby.

Frederik Skaaning, Maribo.

Wilh. Smith A/S, Næstved.

Harald Thomsen, Taars.

J. Wiboltt (Toubro & Co.), Middelfart.

P. Wulffs Efterfølger A/S, Mørkøv.

a. Plombering af godkendt fremavl fra 1952.

Som det fremgår af årsberetningen for 1951—52, omfattede den markbesigtigelse, som Statsfrøkontrollen foretog i sommeren 1952 af fremavl, der var tilmeldt den af Statsfrøkontrollen udøvede sædekornskontrol, et areal på i alt 19 302 ha.

På grundlag af laboratorie- og kontrolmarksundersøgelser af udsædspartierne samt på grundlag af ovennævnte markbesigtigelse godkendtes avlen fra 12 135 ha til plombering som sædekorn kontrolleret af Statsfrøkontrollen. Siden beretningen for det 81. arbejdsår gik i trykken, er der af fremavlen 1952 yderligere blevet godkendt 252 ha, hvorefter avlen fra i alt 12 387 ha godkendtes til plombering.

I tabel 19 er det vist, hvor mange hkg der i sæsonens løb blev plomberet af de forskellige sorter. Til sammenligning er endvidere vist, hvor mange hkg der var godkendt til plombering, idet det bemærkes, at disse vægtmængder er beregnet på grundlag af størrelsen af de godkendte arealer, der ligeledes findes opført i tabellen, og det antal hkg færdigbehandlet sædekorn, der gennemsnitlig kan forventes pr. ha. For byg er dette sat til 27 hkg, for havre 26 hkg, for vinterhvede 33 hkg, for vårhvede 21 hkg, for vinterrug 27 hkg og for vårrug 10 hkg. Endelig er i tabellen anført i pct., hvor stor en del af de ifølge beregningen godkendte mængder der er plomberet af de enkelte sorter.

Af de anførte 145 263 hkg blev 4 465 hkg plomberet som kontrolleret stamsæd.

For byg udgør de plomberede mængder af sorterne Weibulls Herta, Abed Maja og Carlsberg den overvejende part, for havre er det Svaløf Stålhavre og for hvede Weibulls Eroicahvede, der er de dominerende sorter.

Af rug er der plomberet praktisk talt lige store mængder af Svaløf Kongs II og Petkus, men en del mindre af Borris Perle.

De anførte 145 263 hkg, som blev plomberet i beretningsåret, er 5 pct. mere end den mængde, der blev plomberet året forud.

Regner man med en såmængde på gennemsnitlig 1,8 hkg pr. ha for alle arter, kan der med det af Statsfrøkontrollen plomberede sædekorn tilsås 48 236 ha med byg, 23 960 ha med havre, 4 856 ha med hvede og 3 651 ha med rug, hvilket svarer til henholdsvis 7,7, 9,9, 6,9 og 2,7 pct. af landets samlede arealer med de pågældende arter og varieteter i renbestand, såfremt der i henhold til statistikken regnes med at være tilsået henholdsvis ca. 624 500, 243 100, 69 900 og 132 900 ha.

Tabel 19. Oversigt over de mængder sædekorn, der blev plomberet af avl 1952, samt de mængder, der var godkendt til plombering.

Art og sort	Plomberet hkg	Godkendt til plombering		Pct. plomberet af beregnet godkendt mængde
		ha	hkg beregnet	
<i>Byg</i>				
Weibulls Herta.....	30795	1609	43443	71
Abed Maja.....	17323	1541	41607	42
Carlsberg.....	13144	904	24408	54
Abed Kenia.....	8560	593	16011	53
Svaløf Bonus.....	6441	352	9504	68
» Ymer.....	3855	432	11664	33
» Freja.....	2578	215	5805	44
Abed Rigel.....	2103	103	2781	76
» Archer.....	780	57	1539	51
Lenta.....	420	225	6075	69
Alfa.....	415	39	1053	39
Øtofte Fero.....	410	63	1701	24
Pajbjerg Drost.....	0	13	351	0
Byg i alt.....	86824	6146	165942	52
<i>Havre</i>				
Svaløf Stål.....	33417	3026	78676	42
» Fold.....	3821	393	10218	37
» Guldregn II.....	2462	131	3406	72
» Ørn E.....	1009	132	3432	29
Abed Minor.....	822	66	1716	48
Svaløf Blenda.....	775	122	3172	24
Borris Opus II.....	484	115	2990	16
Abed Palu.....	264	30	780	34
Svaløf Stjerne.....	49	24	624	8
» Sejr.....	25	7	182	14
Borris Opus.....	0	7	182	0
Havre i alt.....	43128	4053	105378	41
<i>Vinterhvede</i>				
Weibulls Eroica.....	7084	1046	34518	21
Nord Desprez.....	578	39	1287	45
Pajbjerg Konge II.....	271	52	1716	16
Alba.....	0	74	2442	0
Svaløf Skandia II.....	0	10	330	0
Vinterhvede i alt.....	7933	1221	40293	20
<i>Vårhvede</i>				
Svaløf Progress.....	764	68	1428	54
» Ella.....	43	14	294	15
Weibulls Pondus.....	0	6	126	0
Vårhvede i alt.....	807	88	1848	44
<i>Vinterrug</i>				
Svaløf Kongs II.....	2497	295	7965	31
Petkus.....	2338	316	8532	27
Borris Perle.....	1664	253	6831	24
Vinterrug i alt.....	6499	864	23328	28
<i>Vårrug</i>				
Petkus.....	72	15	150	48
Korn i alt.....	145263	12387	336939	43

Tabel 20. Oversigt over laboratorie- og kontrolmarksundersøgelserne af 864 sædekornspartier af høst 1952 plomberet af Statsfrøkontrollen i sæsonen 1952—53.

Firma	Antal partier i alt	Renhed	Spireevne			Fremmed kornart			Fremmed sort			Sygdomme	Ukrudt		I alt			
		garantien opfyldt	garantien opfyldt	garantien <i>ikke</i> opfyldt, idet manglen var pct. under garantien			garantien opfyldt	garantien <i>ikke</i> opfyldt ant. kærner pr. kg udover garantien			garantien <i>ikke</i> opfyldt pct. udover garantien			garantien opfyldt	garantien opfyldt	garantien <i>ikke</i> opfyldt	garantien opfyldt	garantien <i>ikke</i> opfyldt
				ind-til	5.1	over		1	2	over	ind-til	0.20	over					
				5	10	10		1	5	5	0.20	0.50	0.50					
I/S Jørgen Andersen, Maaløv.....	5	5	5	—	—	—	5	—	—	—	5	5	—	5	—			
I/S C. J. Boserup, Fakse.....	4	4	4	—	—	—	4	—	—	—	4	4	—	4	—			
Aage Erslev, Slagelse.....	20	20	20	—	—	—	20	—	—	—	20	20	—	20	—			
Fyens Andels-Foderstoffer A.m.b.a. Svendborg.	96	96	94	1	1	—	96	—	—	—	96	96	—	94	2			
» » » » Assens....	22	22	22	—	—	—	22	—	—	—	22	22	—	22	—			
» » » » Middelfart.	6	6	6	—	—	—	6	—	—	—	6	6	—	6	—			
» » » » Odense....	82	82	81	—	1	—	82	—	—	—	78	82	—	77	5			
» » » » Sønderborg	12	12	12	—	—	—	12	—	—	—	11	12	—	11	1			
Gudhjem Mølle, Gudhjem.....	2	2	2	—	—	—	2	—	—	—	2	2	—	2	—			
H. A. Hansen, Sorø.....	76	76	75	1	—	—	74	1	—	1	76	75	1	73	3			
M. Hansens Korn- og Foderstofforretning A/S Esbjerg.....	10	10	9	—	1	—	10	—	—	—	9	10	9	1	9	1		
Peder P. Hedegaard, A/S, Nørresundby.....	16	16	16	—	—	—	16	—	—	—	16	16	—	16	—			
S. M. Holst's Efterf. A/S, Aarhus.....	14	14	14	—	—	—	14	—	—	—	14	14	—	14	—			
Svend Høyer, Bromme Mølle, Munke-Bjergby..	2	2	2	—	—	—	1	—	—	1	2	2	—	1	1			
Høyer & Rasmussen, Hørve.....	5	5	5	—	—	—	5	—	—	—	5	5	—	5	—			

S. P. Jensen & Co, Kalundborg	33	33	33	—	—	—	33	—	—	—	33	—	—	—	33	33	—	33	—
Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstofforretning, Odense.....	3	3	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	3	—
Kornimporten for Als & Sundeved A/S, Augustenborg.....	19	19	19	—	—	—	19	—	—	—	19	—	—	—	19	19	—	19	—
S. B. Lundbergs Maltfabrik A/S, Ebeltoft.....	6	6	6	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	—	6	6	—	6	—
A/S Elias B. Muus, Kerterminde.....	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1	—
Elias B. Muus, Odense.....	51	51	50	—	1	—	51	—	—	—	51	—	—	—	51	51	—	50	1
Nielsen & Smith, København.....	134	134	132	—	2	—	134	—	—	—	132	—	2	—	134	130	4	127	7
A/S Nicolai Outzen, Haderslev.....	3	3	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	3	—
Petersen & Jensen A/S, Svendborg.....	116	116	115	1	—	—	116	—	—	—	116	—	—	—	116	116	—	115	1
A/S Anton Petersen, Præstø.....	25	25	24	—	1	—	25	—	—	—	23	—	2	—	25	25	—	22	3
A/S C. A. Qvade & Co., Maribo.....	53	53	53	—	—	—	52	—	1	—	53	—	—	—	53	51	2	51	2
A. Riis, Nørresundby.....	3	3	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	2	1	3	—
Frederik Skaaning, Maribo.....	6	6	5	—	1	—	5	—	1	—	6	—	—	—	6	6	—	4	2
Wilh. Smith A/S, Næstved.....	32	32	32	—	—	—	32	—	—	—	32	—	—	—	32	32	—	32	—
Harald Thomsen, Taars.....	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	1
J. Wiboltt (Toubro & Co.), Middelfart.....	6	6	6	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	—	6	6	—	6	—
I alt...	864	864	853	3	8	—	858	1	3	2	854	—	5	5	864	855	9	834	30

Tilsammen udgør de af Statsfrøkontrollen plomberede 145 263 hkg af de 4 ovennævnte arter og varieteter ca. 7.5 pct. af det samlede sædekornsforbrug af disse arter og varieteter i renbestand, idet der er regnet med et samlet sædekornsforbrug på ca. 1 927 000 hkg.

Det bør dog i denne forbindelse erindres, at en meget stor del af det sædekorn, der anvendes, er af den pågældende landmands egen avl, idet denne ofte anvendes flere år i trækk, hvorfor den af Statsfrøkontrollen kontrollerede sædekornsmængde udgør en betydelig større del af det sædekorn, der går i handelen, end de 7.5 pct. angiver.

I tabel 20 er der givet en oversigt over laboratorie- og kontrolmarksundersøgelserne af 864 sædekornspartier, der er plomberet af Statsfrøkontrollen i sæsonen 1952—53.

Af tabellen fremgår, hvor mange partier der har opfyldt garantierne såvel med hensyn til de enkelte som til alle undersøgelserne. Endvidere fremgår, hvor mange partier der ikke svarer til garantierne, og for nogle egenskaber er disse partier opdelt i grupper efter manglens størrelse.

De 30 partier, der ikke svarede til garantierne, er ifølge sædekornsreglerne erstatningspligtige. For de 21 partier kunne erstatningen beregnes direkte ud fra Statsfrøkontrollens erstatningsregler; enkelte af erstatningerne blev afgjort køber og sælger imellem. For 9 partiers vedkommende var erstatningsspørgsmålet hjemfaldent til afgørelse ved Frøkontrolkommissionens bedømmelsesudvalg.

For renhed er garantitallet for byg, havre, vinterrug, vinterhvede og vårhvede, der er plomberet i beretningsåret, 99.9 pct. med en latitude på 1.0 pct., og for vårrug 99.7 pct. med en latitude på 1.0 pct. Garantitallet for spireevne er for arterne i rækkefølge som ovenfor anført 98.1, 97.9, 94.6, 96.9, 89.5 og 93.3 pct., og de tilsvarende latituder er 3, 4, 5, 4, 6 og 5 pct.

Som det ses af tabellen, har alle partier inden for den gældende latitude opfyldt kvalitetskravene for renhed.

11 partier har udvist en lavere spireevne, end kravene fastsætter; dog var manglen i spireevne i intet tilfælde over 10 pct.

6 partier havde et større indhold af fremmed kornart end tilladeligt, og med hensyn til indhold af fremmed sort havde 10 partier for stort indhold, hvoraf 4 partier udviste følgende erstatningspligtige mangel: 8.93, 6.90, 1.73 og 1.67 pct. 9 partier

havde så stort et ukrudtsindhold, at bedømmelsesudvalget vedtog, at der skulle ydes erstatning for dem. Flere af de øvrige partier udviste et mindre indhold af ukrudt, men det skønnedes for disse partiers vedkommende, at indholdet ikke havde forringet varen, hvorfor garantien med hensyn til ukrudtsindhold var opfyldt.

Med hensyn til bygpartiernes indhold af nøgen brand garanteres ikke, men avlen godkendes kun, når der i fremavlsmarken og den tilsvarende prøve i kontrolmarken ikke findes over 0,10 pct. angrebne planter. Da udsædspartierne af byg i 1952 imidlertid udviste temmelig stort indhold af nøgen brand, besluttede Frøkontrolkommissionen at dispensere fra sædekornsreglerne, således at avlen efter udsædspartier, der udviste højst 0,17 pct. nøgen brand, godkendtes til plombering som kontrolleret sædekorn.

Endelig skal det bemærkes, at ingen partier har udvist et større indhold af anden sygdom end tilladeligt.

Skønt der som ovenfor nævnt ikke garanteres for indhold af nøgen brand i byg, der forekommer i det plomberede sædekorn, har det dog en vis interesse at se, hvordan brandangrebet bliver, da bestemmelsen om, at det kontrollerede sædekorn skal være avlet på en mark med højst 0,10 pct. nøgen brand, som ovenfor anført 0,17 pct. for udsæd 1952, gerne skulle sikre, at brandangrebet i marker, som besås med kontrolleret sædekorn, holdes nede på små størrelser.

I tabel 21 er der derfor givet en oversigt over brandangrebets størrelse i prøverne af de 507 bygpartier, der blev plomberet af avlen 1952. Det ses af denne tabel, at brandindholdet i de plomberede partier gennemsnitlig har været ret højt, godt tre gange så højt som for den plomberede avl af 1951. Følgende sorter har udvist over 0,20 pct. angreb: Weibulls Herta, Carlsberg, Abed Rigel, Abed Maja, Svaløf Freja, Svaløf Ymer og Lenta.

Når brandindholdet i avlspartierne i nogle tilfælde er steget meget stærkt i forhold til de udsædspartier, de er avlet på, kan det skyldes, at smitte- og udviklingsbetingelserne for svampen i disse tilfælde har været så gunstige, at det smitstof — i form af brandsporer —, der har været tilstede, har været i stand til at smitte avlen i betydelig grad, til trods for at der i den pågældende mark har været højst 0,17 pct. nøgen brand. Endvidere kan der ikke ses bort fra, at stigningen i brandindholdet i nogle tilfælde helt eller delvis kan skyldes nabosmitte, da en fremavls-

Tabel 21. Oversigt over angrebet af nøgen brand i kontrolmarkerne 1953 i prøverne af 507 bygpartier avlet 1952 og plomberet som kontrolleret sædekorn.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.							Gennemsnitligt angreb	Antal prøver i alt	
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00			1.01 og derover
Weibulls Herta.....	7	9	11	8	6	4	19	36	0.85	172
Abed Maja.....	4	13	13	7	12	9	22	20	0.63	101
Carlsberg.....	6	8	28	6	5	7	12	28	0.69	74
Abed Kenia.....	8	41	19	12	8	4	6	2	0.18	51
Svaløf Bonus.....	13	45	15	7	2	5	13		0.17	40
» Ymer.....	8	33	4	4		17	21	13	0.47	24
» Freja.....	17		11		6	11	44	11	0.59	18
Abed Rigel.....	8	17				25	33	17	0.64	12
Alfa.....	50	50							0.03	4
Abed Archer.....	80	20							0.002	5
Øtofte Fero.....		100							0.01	3
Lenta.....				67			33		0.39	3
Alle Sorter.....	8	18	14	7	7	6	18	22	0.61	507

mark, der godkendes til plombering, kan have grænset op til en nabomark, der i langt stærkere grad har været angrebet af nøgen bygbrand.

Sammenligner man tabel 21 med tabel 14, får man et udtryk for, hvordan brandindholdet i de som kontrolleret sædekorn plomberede partier forholder sig i sammenligning med samtlige undersøgte bygpartier; det må dog her erindres, at alle partierne i tabel 21 også indgår i tabel 14. Endvidere indgår i denne tabel alle de partier, der er benyttet som udsædspartier i fremavlen, og disse partier må formodes gennemgående at have haft et lavere brandindhold, bl. a. fordi en ret betydelig del af disse partier er varmtvandsafsvampede. Alligevel synes der i tabel 14 at være flere partier, der har relativt højt brandindhold, hvilket må skyldes de partier, der hverken er udsædspartier eller kontrollerede avlspartier.

Ud fra denne sammenligning og det foran anførte synes der til trods for, at året har medført stærke angreb af nøgen brand, dog at kunne drages den slutning, at det ved fastsættelse af en maksimumsgrænse for brandindholdet i de udsædspartier, der bruges i fremavlen, er muligt i væsentlig grad at begrænse faren for brand i avlspartierne.

b. Kontrollering af fremavlen 1953.

Til Statsfrøkontrollens sædekornskontrol blev der i foråret 1953 anmeldt fremavl af sædekorn på 15 207 ha, hvoraf 13 923 ha blev besigtiget, medens resten udgik, i det væsentlige på grund af mangler ved den benyttede udsæd.

Det nævnte areal var beliggende på i alt 667 ejendomme, som efter landsdelene fordelte sig således:

Jylland.....	128	ejendomme	Lolland-Falster.....	50	ejendomme
Fyn m. oml. øer.....	299	»	Bornholm.....	3	»
Sjælland.....	187	»			

Som udsæd til disse fremavlsarealer var benyttet 265 partier af den kontrollerede og plomberede avl fra 1952 og desuden 124 partier af anden oprindelse.

I tabel 22 er angivet størrelsen af de arealer, der er markbesigtiget af de enkelte sorter. Endvidere er opført, hvor store arealer der på grundlag af undersøgelsen af udsædspartierne samt markbesigtigelsen er godkendt til plombering som kontrolleret sædekorn. Endelig er det i procent anført, hvor stor en del af de besigtigede arealer der er godkendt til plombering.

Årsagerne til, at fremavlspartier i en del tilfælde ikke bliver godkendt, er dels forhold vedrørende udsæden, dels forhold vedrørende fremavlen. Som oversigten viser, er der godkendt et mindre areal af byg i forhold til det besigtigede areal, end der er godkendt af de øvrige arter. Den væsentligste årsag hertil er, at forholdsvis mange fremavlspartier af byg kasseres på grund af for højt brandindhold i udsædspartierne, medens der for de øvrige kornarter ikke findes sygdomme, der giver anledning til kassation i samme omfang. For rugen er den væsentligste kassationsgrund mangelfuld afstandsisolering.

Af andre kassationsgrunde skal som nogle af de hyppigste nævnes indblandinger af fremmed kornart eller af flyvehavre i fremavlsmarkerne og overtrædelser af bestemmelsen om kun at have een sort af samme art på en ejendom.

Ialt er fremavlen fra 9 379 ha af den i sommeren 1953 besigtigede fremavl godkendt til plombering; dette er en formindskelse på ca. 22.7 pct. i sammenligning med det godkendte fremavlsareal fra 1952.

2. Stamsæd kontrolleret af Statsfrøkontrollen.

Den 11. december 1948 tilbød Statsfrøkontrollen som følge af de pr. 13. maj 1948 vedtagne sædekornsreglers ikrafttræden en plombering af originalsæd og stamsæd med en særlig mærke-

Tabel 22. Oversigt over besigtiget areal og godkendt areal af fremavlen 1953.

Art og sort	Besigtiget areal i ha	Godkendt areal	
		ha	pet.
<i>Byg</i>			
Weibulls Herta.....	3164	1672	53
Abed Maja.....	1558	730	47
Svaløf Bonus.....	1527	1109	72
Carlsberg.....	1065	837	79
Abed Kenia.....	534	380	71
Svaløf Ymer.....	455	235	52
» Freja.....	261	178	68
Øtofte Fero.....	95	78	82
Abed Rigel.....	64	64	56
Lenta.....	28	25	89
Alfa.....	24	24	100
Abed Archer.....	19	19	100
Pajbjerg Drost.....	14	14	100
Byg i alt.....	8808	5365	61
<i>Havre</i>			
Svaløf Stål.....	1941	1855	96
» Guldregn II.....	260	227	87
» Fold.....	183	117	64
» Blenda.....	134	134	100
» Ørn E.....	122	65	53
Borris Opus II.....	83	81	98
Abed Minor.....	46	9	20
» Palu.....	44	44	100
Pajbjerg Rex A.....	27	27	100
Svaløf Stjerne.....	20	20	100
» Ørn.....	8	8	100
» Sejr.....	3	3	100
Havre i alt.....	2871	2590	90
<i>Vinterhvede</i>			
Weibulls Eroica.....	440	431	98
Nord Desprez.....	227	223	98
Pajbjerg Konge II.....	11	11	100
Vinterhvede i alt...	678	665	98
<i>Vårhvede</i>			
Svaløf Progress.....	126	88	70
Weibulls Pondus.....	18	15	83
Vårhvede i alt.....	144	103	72
<i>Vinterrug</i>			
Svaløf Kongs II.....	384	342	89
Petkus.....	290	187	64
Borris Perle.....	155	117	75
Vinterrug i alt.....	829	646	78
<i>Vårrug</i>			
Petkus.....	21	10	48
Korn i alt.....	13351	9379	70

seddel, der af hensyn til eventuel eksport også forefindes med engelsk tekst (henholdsvis formular nr. 56 og 56 a). Tilladelse til plombering med nævnte mærkeseddel kan kun indrømmes ved direkte henvendelse til Statsfrøkontrollen, og et parti sædekorn, der ønskes plomberet som kontrolleret stamsæd, skal i forvejen være godkendt til plombering som sædekorn kontrolleret af Statsfrøkontrollen.

Desuden skal prøven af et parti, som ønskes plomberet som kontrolleret stamsæd, ved laboratorieundersøgelser have vist sig at svare til følgende garantier:

O p r i n d e l s e: Partiet skal være elitesæd, originalsæd eller stamsæd (jfr. »Betænkning vedrørende Fremavl af Sædekorn«, side 13 og 14).

R e n h e d o g s p i r e e v n e: Årets normale (d. v. s. Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året).

F r e m m e d k u l t u r f r ø: Ved undersøgelse af 1 kg må ikke findes vårsæd af anden art i vårsæd og ej heller vintersæd af anden art i vintersæd; dog tillades 1 kærne ved undersøgelse af 3 kg. Af vårsæd i vintersæd eller omvendt må højst findes 2 kærner i 1 kg.

U k r u d t s f r ø o g m e l d r ø j e r: Ved undersøgelse af 1 kg må ikke findes flyvehavre eller andre ukrudtsfrø, som skønnes at være til skade for fremavlen, f. eks. kiddike, og af meldrøjer højst 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

F r e m m e d s o r t: Højst 0,1 pct. i byg og havre og højst 0,3 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

S y g d o m s a n g r e b: I rug, hvede og havre højst 0,1 pct. af alle arter brand tilsammen og i byg højst 0,1 pct. dækket brand og sribesyge tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,02 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Da sygdomsangreb og indhold af fremmed sort kun i mindre omfang kan konstateres i laboratoriet, stilles følgende krav til den udsæd, på hvilken partiet er avlet.

F r e m m e d s o r t: Højst 0,2 pct. i hvede og højst 0,05 pct. i byg og havre.

S y g d o m m e: Højst 0,05 pct. af alle arter brand tilsammen i hvede, rug og havre, i byg højst 0,05 pct. sribesyge og dækket brand tilsammen, og højst 0,02 pct. nøgen brand eller betryggende varmtvandsbehandlet.

Tabel 23. Oversigt over, hvor mange partier og hvor mange sække Statsfrøkontrollen har plomberet fra 1/7 1952 til 30/6 1953.

Frøart	Antal partier	Antal sække	Frøart	Antal partier	Antal sække
Havre.....	345	87977	overført . . .	5295	739356
2-rd. byg.....	694	184974	Brun sennep.....	3	970
Rug.....	92	20152	Cikorie.....	1	1
Hvede.....	97	24107	Kommen.....	1	15
Timothe.....	72	4923	Hør.....	56	4814
Alm. rajgræs.....	569	66816	Hamp.....	1	240
Ital. rajgræs.....	180	20479	Løg.....	5	23
Rajgræs.....	13	1596	Porre.....	2	3
Engsvingel.....	425	48084	Rødbede.....	18	158
Rød svingel.....	414	45190	Bladbede.....	4	13
Stivbl. svingel.....	13	736	Sølvbede.....	1	50
Ager-hejre.....	10	347	Spinat.....	44	1350
Hundegræs.....	551	83921	Hvidkål.....	161	629
Fioringræs.....	7	117	Rødkål.....	42	134
Alm. rapgræs.....	333	36523	Spidskål.....	1	3
Engrapgræs.....	60	2696	Savoykål.....	29	66
Stortoppet rapgræs.....	2	180	Rosenkål.....	11	23
Rapgræs.....	24	2126	Gronkål.....	33	94
Kamgræs.....	2	15	Blomkål.....	95	264
Rødkløver.....	183	8572	Knudekål.....	44	106
Hvidkløver.....	220	8870	Fodermarvkål.....	21	500
Alsikekløver.....	15	238	Ræddike.....	3	10
Humlesneglebælg.....	30	2434	Radis.....	11	24
Lucerne.....	8	731	Haveært.....	30	1830
Gul rundbælg.....	1	14	Bønne.....	5	31
Alm. kællingetand.....	9	270	Agurk.....	20	38
Markært.....	29	3896	Græskar.....	4	5
Fodervikke.....	5	80	Pastinak.....	1	1
Gul lupin.....	14	821	Persille.....	11	18
Blå lupin.....	11	668	Selleri.....	3	4
Stenkløver.....	1	16	Skorzoner.....	16	115
Runkelroe.....	130	14050	Tomat.....	13	13
Fodersukkerroe.....	178	20543	Salat.....	3	3
Sukkerroe.....	186	26914	Salvie.....	1	1
Gulerod.....	109	784	Dild.....	1	9
Turnips.....	66	2445	Endivie.....	5	18
Kålroe.....	141	7595	Frezia.....	1	4
Raps.....	16	903	Viola sp.....	1	1
Blå valmue.....	1	50	Blandfrø.....	11	907
Gul sennep.....	39	8503			
overføres . . .	5295	739356	I alt	6008	751844

I beretningsåret plomberedes i alt 40 partier på tilsammen 4 465 hkg som stamsæd kontrolleret af Statsfrøkontrollen. Samtlige partier opfyldte de for kontrolleret stamsæd stillede garantier.

IX. Prøveudtagning og plombering.

Den instruktion, efter hvilken der arbejdes ved Statsfrøkontrollens prøveudtagning og plombering, er gældende fra 1. juli 1952.

Omfanget af Statsfrøkontrollens plomberinger i året 1. juli 1952 til 30. juni 1953 fremgår af tabel 23. Taget under eet har plomberingen haft lidt større omfang end året før, da der blev plomberet 728 508 sække, medens der i beretningsåret er plomberet 751 844 sække.

Heraf har kornarterne i år udgjort ca. 317 000 og græsfrøarterne ca. 314 000 sække mod henholdsvis 327 000 og 319 000 ifjor, altså kun små forskydninger for disse store grupper som helhed. Hvad de enkelte græsfrøarter angår, er der stor fremgang for rød svingel, alm. rapgræs og rajgræsarterne, men tilbagegang for hundegræs og engsvingel. Af bederoefrø er i beretningsåret plomberet ca. 61 000 sække, medens antallet i fjor var ca. 39 000. Tilbagegang viser arter som gul sennep og hør.

For Statsfrøkontrollen fungerer for tiden (december 1953) nedennævnte prøveudtagere, opført alfabetisk efter byerne inden for de enkelte landsdele.

Jylland:

Aabenraa.	Konsulent <i>Johs. Pedersen</i> , Karpedam 3, Aabenraa.
Aalborg.	Købmand <i>R. Graven-Pedersen</i> , Vingaardsgade 32, Aalborg.
Aarhus.	Landbrugskandidat <i>G. Blichert</i> , Søvej 1, Brabrand.
Asaa.	Stationsmester <i>Ingolf Christensen</i> , Langholt.
Ebeltoft.	Statsaut. vejer og måler <i>K. Helgren-Jensen</i> , Ebeltoft.
Grenaa.	Statsaut. vejer og måler <i>E. Lindby</i> , Lynggaarden 27, Grenaa.
Haderslev.	Konsulent <i>Fr. Nielsen</i> , Ladegaarden, Haderslev.
Hjørring.	Trafikkontrollør <i>A. F. Faurschou</i> , Hjørring.
Hobro.	Repræsentant <i>C. W. Thomsen</i> , Lillegade 2, Hobro.
Holstebro.	Konsulent <i>P. O. Overgaard</i> , Lægaardsvvej 18, Holstebro.
Horsens.	Kgl. vejer & måler <i>A. Ballisager</i> , Stensballe, Horsens.
Kolding.	Assurandør <i>P. Westerbye-Juhl</i> , Hollændervej 2, Kolding.
Nykøbing J.	Statsautor. vejer & måler <i>Marius Sørensen</i> , Nykøbing J.
Odder.	Forretningsfører <i>Poul Augustinus Jensen</i> , Odder.
Randers.	<i>Chr. Welling</i> , Sjernevej 38, Randers.
Skanderborg.	Godsekspeditor <i>H. P. Hansen</i> , DSB, Skanderborg.
Skive.	Fhv. gårdejer <i>Holger Grønning</i> , Sjællandsgade 1, Skive.
Skærbæk.	Konsulent <i>Vald. Johnsen</i> , Skærbæk.
Sønderborg.	<i>Holger Godsted</i> , Spang, Sønderborg.
Vejen.	Assistent <i>H. Agergaard</i> , Askov, Vejen.

Fyn med tilliggende øer:

Assens.	Konsulent <i>P. M. Dreisler</i> , Ebberup.
Middelfart.	Konsulent <i>Chr. Brødsgaard</i> , Ejby.
Odense.	Forpagter <i>Knud Jespersen</i> , Oehlenschlægersvej 34, Odense.
do.	Assistent <i>Andreas Christensen</i> , Vindegade 72, Odense.
do.	Forpagter <i>Bendt Jespersen</i> , Hjallesgade 15, Hjallesø.
do.	Landbrugskandidat <i>K. P. Færing</i> , Vindegade 72, Odense.
Svendborg.	Overassistent <i>N. R. Jørgensen</i> , Jernbanestationen, Svendborg.
do.	Skyldraadsformand <i>Georg Rasmussen</i> , »Skovly«, Svendborg.
do.	Politiassistent <i>J. S. M. Strømwig</i> , Pasopvej 39, Svendborg.
Rudkøbing.	Statsaut. vejer & måler <i>Carl Hansen</i> , Rudkøbing.

Lolland-Falster:

Bandholm.	Overtoldassistent <i>Demant Jensen</i> , Toldkontoret, Bandholm.
Eskilstrup.	Portør <i>P. Petersen</i> , Vestergade 18, Eskilstrup.
Maribo.	<i>Ejnar Pedersen</i> , Vesterbro 6, Maribo.
Nakskov.	Proprietær <i>Sofus Hansen</i> , Maribovej 115, Nakskov.
Nykøbing F.	Husejer <i>Johannes Skov</i> , Bangsebro, Tingsted.

Sjælland:

Fakse.	Assurandør <i>Carl Meding</i> , Fakse.
Glostrup.	Fhv. mejeriejer <i>I. C. Mølgaard</i> , Solvangsvej 23, Glostrup.
Herrfølge.	Inkassator <i>Olaf Peiter</i> , Herrfølge.
Holbæk.	Rentier <i>Ejner Hansen</i> , Skolegade 2 A, Holbæk.
Kalundborg.	Toldassistent <i>Knud Herler</i> , Valentin Jensensvej 1, Kalundborg.
København.	Landbrugskandidat <i>R. v. d. Hude</i> , Statsfrøkontrollen.
do.	Landbrugskandidat <i>I. Lang</i> , Statsfrøkontrollen.
do.	Landbrugskandidat <i>A. Mølgaard Poulsen</i> , Statsfrøkontrollen.
Næstved.	Overpostpakmester <i>S. Dyring</i> , Sterkelsvej 4, Næstved.
Præstø.	Kgl. vejer & måler <i>Kaj Møller</i> , Præstø.
Roskilde.	Købmand <i>Folmer Holse</i> , Clermontgade 10, Roskilde.
Slagelse.	Konsulent <i>Martin Olsen</i> , Slagelse.
Sorø.	Konsulent <i>Ib Trojaborg</i> , Lillemarksvej 8, Sorø.

Bornholm:

Gudhjem.	Toldassistent <i>Dam Johansen</i> , Toldkontoret, Gudhjem.
Nekso.	Stationsforstander <i>N. Aakjær</i> , Nekso.

X. Statsfrøkontrollens regnskab
fra 1. april 1952 til 31. marts 1953.

I n d t æ g t e r :

	kr.
Analyser	732.179,57
Kontroldyrkning	99.257,00
Prøveudtagning, markbesigtigelse m. m.	198.419,29
Andre indtægter	26.677,15
Brøndgaarden: Driftsindtægter	114.447,90
Tilskud fra statskassen	566.230,65
	Ialt... 1.737.211,56

U d g i f t e r :

	kr.
Lønninger og honorarer	1.170.219,67
Bygningsudgifter og skatter	20.538,78
Brændsel, belysning, rengøring m. m.	41.564,29
Anskaffelse og vedligeholdelse af inventar	14.386,54
Porto, fragt, telefon etc.	17.923,90
Trykningsudgifter	3.679,05
Forskelligt materiel	33.678,65
Frøkontrolkommissionens møder	1.946,91
Rejser og repræsentation.....	2.405,69
Bidrag til Den internationale Frøkontrolassociation	386,80
Kontroldyrkning	95.537,12
Prøveudtagning, markbesigtigelse m. m.	166.519,24
Brøndgaarden: Driftsudgifter	104.068,92
do. : Indkøb af besætning og inventar ...	64.356,00
	Ialt... 1.737.211,56

Indtægten har i regnskabsåret 1952—53, bortset fra stats-tilskuddet, været 61.172 kr. større end året før. Analyserne har indbragt ca. 52.000 kr. og Brøndgaarden ca. 23.000 kr. mere end året før, men kontroldyrkning, prøveudtagning og markbesigtigelse har indbragt ca. 14.000 kr. mindre end året før. Tilskuddet fra statskassen er forøget med ca. 62.000 kr., men dette skyldes en særlig bevilling til indkøb af Brøndgaardens besætning og inventar.

Bortset fra den særlige udgift til indkøb af Brøndgaardens besætning og inventar er udgiften ligesom indtægten steget med ca. 60.000 kr.

Tilskuddet til Statsfrøkontrollens drift er altså meget nær det samme som året før.

Lønningerne er steget med ca. 81.000 kr., og på nogle andre poster er der mindre stigninger, men på inventarkontoen og indkøb af forskelligt materiel har udgiften været ca. 25.000 kr. mindre end året før.

I oversigten er følgende beløb, der ikke kommer til udbetaling, men i statsregnskabet opføres som statstilskud, ikke medregnet:

Statskassens bidrag til pensionsfonden 25.374,16 kr.

Forrentning og afskrivning af Statsfrøkontrollens bygning og inventar 14.152,53 kr.

Summary.

Report from the Danish State Seed Testing Station for the 82 nd Working Year from the 1st July 1952—30th June 1953.

Chapter I gives some general information of the work and Chapter II of the composition of the Seed Testing Board and certain changes among the staff.

Chapter III shows that in 1952—53 a total of 55 473 samples were tested, i. e. 3 144 samples less than the previous year. The samples may be divided into the following groups: 9 532 of cereals, 18 606 of grass seed, 13 055 of leguminous seed, 6 237 of roots, 1 134 seed mixtures, 3 235 of horticultural seed, 157 of forest seed and 3 517 other samples.

Tables 1 and 2 of Chapter IV show the average figures of the Danish State Seed Testing Station for agricultural seed tested during the decade 1943—53 and the year 1952—53 respectively. These figures refer to tests of samples originating from seed lots ready for sowing. The figures are recorded under the following headings: (1) Number of samples tested, (2) 1000-grain weight, (3) Pure seed %, (4) Inert matter %, (5) Extraneous crop seed %, (6) Weed seed %, (7) Germinating speed %, (8) Germinating capacity %, (9) Pure germinating seed %. In table 3 the average figures for germinating speed and capacity of some vegetable seed species for the year 1951—52 and the years 1943—53 respectively are given.

Chapter V deals with attacks by different parasitic animals and micro-organisms established by the laboratory examination of the samples.

Chapter VI deals with the Automatic Control which is conducted on the basis of a voluntary agreement between the Seed-Testing Station and the firms, according to which the latter are bound to give guarantees for purity and germinating capacity as well as weed seed content of their total retail sale of agricultural seed, with a few less important exceptions however.

The samples are secured by agents of the Station who draw samples in the store-houses of the controlled firms from the sealed deliveries ready for dispatch to the purchasers. If the average figures for the samples tested of a lot do not come up to the guarantees, all purchasers of this lot will receive compensation according to the State Seed Testing Station's Regulations and it is controlled by that Station whether the compensation is paid. The expenses connected with the control are paid by the firms.

Table 4 shows how the controlled seed compares partly with the guarantee figures and partly with the afore-mentioned averages for 1952—53. The first column shows the number of samples tested, column 2 the percentage of the seed delivered which did not correspond to the purity and germinating capacity guaranteed and column 3 the percentage which did not come up to the average figures. The other columns show the further details in this respect.

Tables 6, 7 and 8 give a survey of the quantity of seed used for sowing in Denmark and the distribution of the consumption of the different species, varieties and strains. Table 6 deals with clover seed, table 7 with grass seed and table 8 with root seed. The two first columns in the tables show the quantity sold under the Automatic Control, the following three columns the total sale in 1953 partly in tons and partly in per cent. For comparison the last two columns show the total sale in 1952.

The 28 firms controlled have sold a total of 4 325 282 kgs. seed i. e. about 31 % of the quantity used for sowing in Denmark, and the controlled quantity may be grouped as follows: 963 040 kgs. clover seed, 1 036 541 kgs. grass seed, 797 393 kgs. seed mixtures, 1 076 506 kgs. root seed and 451 802 kgs. of other agricultural seeds.

Chapter VII treats of examinations of the genuineness of variety and strain as well as attacks by diseases. These examinations were carried out partly in the laboratory and partly in the field where the plants were observed. In the year under consideration this control cultivation comprised 3 968 samples sown on an area of 32,8 hectares.

In Chapter VIII mention is made of a control with reproduction of seed cereals, which was commenced in 1939.

The Danish State Seed Testing Station draws samples from the

lots used for sowing in the controlled reproduction and examines these samples both in the laboratories and the control fields where they are sown, and further the fields with the resulting crops are inspected and finally the Station draws samples from the ready-treated lots from these fields and provides the recognized ones with its seal and a special certificate. Samples from the controlled lots are examined in the laboratory as well as in the control fields and at last a survey of the sealed lots recording the quality of each individual lot is printed.

Table 19 shows the quantities of the various species and varieties of the 1952 crop, which have been sealed, and Tables 20 and 21 the quality of the sealed lots. Out of 864 sealed lots, 834 met the present requirements as to quality, while in one or more respects 30 lots failed to fulfil the guarantees given according to the sealing. In 1953 15 207 ha were under control, of which 13 923 ha were recognized. The distribution according to species and variety will appear from Table 22.

Table 23 of Chapter IX contains a record of the numbers of lots and bags sealed by the Station during the past year; these figures amount to 6 008 and 751 844 respectively.

Chapter X gives a survey of the income and the expenditure of the Station during the year 1952—53.